

Міністерство молоді та спорту України
Державний інститут сімейної та молодіжної політики
Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації
Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та
військово-патріотичного виховання

НАМЕТОВІ ТАБОРИ УКРАЇНИ

Методичні матеріали виготовлені в рамках Всеукраїнського семінару, спрямованого на формування бережливого ставлення до навколишнього середовища

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	3
1 ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ПРОЖИВАННЯМ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ	5
1.1. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ З ПРОЖИВАННЯМ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ	5
1.2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ	7
1.3. КАТЕГОРІЇ УЧАСНИКІВ ЗАХОДІВ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПРОЖИВАННЯ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ	15
1.4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ	16
1.5. ПОСТІЙНІ МАЙДАНЧИКИ	18
1.6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНИХ УМОВ ПРОЖИВАННЯ УЧАСНИКІВ ЗАХОДІВ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ НА ПОСТІЙНОМУ МАЙДАНЧИКУ	20
1.7. ПОТРЕБИ ТА УМОВИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З УМОВАМИ ПРОЖИВАННЯМ У НАМЕТАХ	25
1.8. ПРОБЛЕМИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	26
2. НАМЕТОВИЙ ТАБІР ЯК ОФІЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ, АБО ЯК УБИТИ ДВОХ ЗАЙЦІВ ВІДРАЗУ	29
2.1. З ЧОГО ПОЧАТИ І ЩО РОБИТИ ДАЛІ, ЯКЩО ВИ ВИРІШИЛИ СТВОРИТИ НАМЕТОВИЙ ТАБІР ОФІЦІЙНИМ ЗАКЛАДОМ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	34
2.2. «ВУСА, ЛАПИ ТА ХВІСТ», АБО ЯКІ ДОКУМЕНТИ Є ОБОВ'ЯЗКОВИМИ ДЛЯ УЖЕ СТВОРЕНОГО ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ	40
3. АЛГОРИТМ СПІВПРАЦІ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ	72
ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО	79
ДОДАТОК 1	80
ДОДАТОК 2	88

ВСТУПНЕ СЛОВО

Закономірним є факт того, що кожне наступне покоління у темпах особистісного та загального соціального розвитку в рази випереджує попереднє.

Коли мова йде про цільову групу дітей та молоді, ці темпи зростають у геометричній прогресії, а головне, потребують постійного вдосконалення умов розвитку. У контексті такої ситуації роль держави є важливою, а часто – вирішальною.

Так, якщо розглядати розвиток державної молодіжної політики, слід постійно враховувати напрямки потреб та реальних інтересів сучасної молоді. Адже з науково-технічним, а головне, соціальним розвитком суспільства в цілому потреби молоді відповідати цим темпам зростають у рази.

І якщо говорити про ефективний та прогресивний курс розвитку державної молодіжної політики, варто не лише прораховувати та враховувати запити сучасної молоді, але й розглядати молодь як прямого учасника процесу реалізації цієї політики, а не лише як отримувача результатів цього процесу.

Приємно відмітити, що сьогодні на рівні держави галузь молодіжної політики з кожним днем набуває швидких темпів розвитку, створюючи для молоді достатню кількість можливостей для самореалізації. Важливим показником є те, що зазначені можливості та напрямки розвитку мають достатню фінансову підтримку за рахунок бюджетних коштів.

Проте, необхідним є не лише пошук можливостей, але й визначення та застосування найбільш ефективних форм та інструментів роботи з дітьми та молоддю. Більш того, важливим аспектом має стати вивчення та пошук кращих практик і форм роботи з цільовою аудиторією, а також забезпечення їх сталої підтримки та створення умов для розвитку.

Напевно, у читача вже зараз виникло питання, яким чином усе вищесказане має відношення до назви нашого методичного посібника?

А справа в тому, що саме наметове таборування на сьогодні на державному, а головне, на реальному соціальному рівні визнано одним із найбільш ефективних механізмів взаємодії з цільовою аудиторією дітей та молоді.

Ми не будемо довго розповідати про актуальність наметових таборів, їх економічний, соціальний, виховний ефект, тому що дана публікація знаходиться у руках саме тих людей, хто безпосередньо знається та є дотичним до їх впровадження та розвитку.

Зазначимо лише, що наметовий табір сьогодні – це унікальне явище, бо водночас це і метод, і формат, і форма роботи, що в будь-якій іпостасі виправдовує себе. Тому нашою основною метою сьогодні є розповсюдження та забезпечення доступності для широкого кола осіб кращого досвіду та практики проведення наметових таборів шляхом створення певного алгоритму дій з конкретними прикладами.

Але перш за все, хотілося б представити увазі наших читачів власне характеристику стану справ в Україні щодо існуючих практик проведення молодіжних проектів та заходів у форматі наметових таборів.

Державним інститутом сімейної та молодіжної політики підготовлені інформаційні матеріали за результатами анкетного опитування структурних підрозділів, які реалізують політику у молодіжній сфері, та громадських організацій і закладів, які працюють з молоддю, із зазначеної тематики, які ми і представляємо Вашій увазі.

1. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ПРОЖИВАННЯМ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ

Інформаційні матеріали підготовлені Державним інститутом сімейної та молодіжної політики за результатами анкетного опитування структурних підрозділів, які реалізують політику у молодіжній сфері, та громадських організацій і закладів, які працюють з молоддю.

Державним інститутом сімейної та молодіжної політики спільно з Міністерством молоді та спорту України у травні-червні 2017 року проведено опитування структурних підрозділів, які реалізують політику у молодіжній сфері, та громадських організацій і закладів, які проводять дитячі та молодіжні заходи, щодо організації та проведення заходів для дітей та молоді з проживанням учасників у наметах.

Метою дослідження було проведення аналізу та узагальнення напрацьованого досвіду щодо організації і проведення заходів для дітей та молоді з проживанням учасників у наметах, визначення належних організаційних умов та технічних характеристик проведення заходів, кількості та цільових груп учасників.

Вибірка та географія опитування. Усього було отримано 39 анкет. Інформацію щодо досвіду організації молодіжних заходів з проживанням учасників у наметах надали 19 структурних підрозділів, які реалізують молодіжну політику, 13 громадських організацій та 4 заклади, які працюють з дітьми та молоддю. Із структурних підрозділів: 9 управлінь/відділів обласних державних адміністрацій (Дніпровська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Полтавська, Тернопільська, Сумська, Херсонська області), 9 відділів/секторів районних державних адміністрацій (Волинська, Житомирська, Хмельницька області), 1 відділ міської ради (Чернівецька міська рада).

1.1. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ З ПРОЖИВАННЯМ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ

Більшість структурних підрозділів, що брали участь в опитуванні, мають досвід організації заходів з умовами проживання учасників у наметах: 14 – самостійно організують такі заходи (з 19 підрозділів, які надали відповіді), 2 – не організують, але беруть участь у їхньому проведенні. Не мають досвіду 4 структурні підрозділи з тих, хто надав інформацію. Щодо громадських організацій/закладів, що брали участь в опитуванні, то майже усі вони мають досвід організації заходів у формі таборування (крім однієї ГО).

Термін досвіду організації заходів таборування структурними підрозділами є різним: 2–3 роки (3 підрозділи з 19-ти), 5–7 років (2), 10–15

років (4), 17 років (2). Окремі підрозділи мають досвід організації таборування 20 років і більше:

- управління молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Київської обласної державної адміністрації – 20 років;
- Департамент освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської обласної державної адміністрації – 24 роки;
- відділ освіти та молоді Іваничівської райдержадміністрації Волинської області – 21 рік.

Серед громадських організацій/закладів термін організації заходів таборування також є різним: 1–5 років (4 відповіді з 20-ти), 8–10 років (7 відповідей), 13–15 років (2), 20 та більше років (6). Заслуговує на увагу досвід організації таборів таких структур, як:

- обласна дитяча громадська організація «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ», Дніпровська область – 20 років;
- Тернопільська обласна громадсько-спортивна організація «Триzub» ім. С.Бандери – 23 роки;
- УСО «Пласт» станиця Тернопіль – 26 років;
- міська дитяча громадська організація туристично-спортивний клуб «Пріус», Київська область – 27 років;
- ДГО «Дитячий клуб «ІСКРА», м. Київ – 30 років;
- відокремлений підрозділ Всеукраїнського громадського дитячого руху «Школа безпеки» у Вінницькій області – 48 років.

Молодіжні та дитячі заходи з умовами проживання учасників у наметах переважно проводяться щороку, про що вказали 13 управлінь/відділів (з 19-ти, що надали інформацію), 3 підрозділи такі заходи проводять періодично, раз на кілька років. Окрім підрозділів молодіжної сфери, заходи для дітей та молоді з умовами проживання у наметах в областях організують молодіжні та дитячі громадські організації (10 відповідей з 19-ти), обласні управління/відділи освіти (9), районні/міські управління/відділи освіти (8), релігійні організації та громади (6), спортивні заклади та клуби (6), навчальні заклади (5), клуби за місцем проживання (3 відповіді). Також у окремих областях заходи з таборування проводять центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділ культури РДА, виконкоми сільських, селищних рад.

Таблиця 1

Структури, які організують у областях заходи для дітей та молоді з умовами проживання у наметах

(результати опитування структурних підрозділів молодіжної сфери)

Структури, що організують заходи	Кіль-ть відповідей
молодіжні та дитячі громадські організації	10
обласні управління/відділи освіти	9
районні/міські управління/відділи освіти	8
релігійні організації та громади	6

Структури, що організують заходи	Кіль-ть відповідей
спортивні заклади та клуби	6
навчальні заклади	5
клуби за місцем проживання	3
інше	3

Щодо періодичності організації заходів з умовами проживання у наметах громадськими організаціями, то більшість громадських об'єднань проводять такі заходи кожного року (17 відповідей з 20), а одна організація, з тих хто брав участь в опитуванні, – щоквартально, ще одна – один раз на кілька років. Одне громадське об'єднання лише у 2016 році розпочало організацію таборування.

Термін проведення заходів з умовами проживанням у наметах є різним, залежно від мети та форми організації. Структурні підрозділи проводять переважно короткострокові та середньострокові заходи: до 5 днів (13 відповідей з 19-ти) та від 5 до 13 днів (12 відповідей). Довготермінове таборування (14 днів і більше) проводиться рідко (2 відповіді). Громадські об'єднання також надають перевагу короткостроковим та середньостроковим заходам: до 5 днів та 5–13 днів (по 12 відповідей з 20-ти), проте також досить часто проводять заходи, що тривають 14 днів і більше (8 відповідей).

1.2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ

У 2016 році структурними підрозділами, що реалізують молодіжну політику, та громадськими організаціями/закладами було проведено ряд заходів для дітей та молоді з умовами проживання учасників у наметах. Найбільш поширеною формою організації таких заходів є наметові табори: про їхнє проведення у 2016 році вказали 9 структурних підрозділів та 15 громадських організацій.

Термін і кількість учасників таборування є досить різними, залежно від завдань та категорії учасників заходу. Тривалість проведення наметових таборів, організованих структурними підрозділами, – від 3 до 14 днів; кількість учасників – від 30 осіб до 300. Тоді як організованих громадськими організаціями: термін – від 3 до 24 днів, кількість учасників – від 30 до 250 осіб.

Таблиця 2

**Наметові табори, організовані у 2016 році структурними підрозділами,
що реалізують молодіжну політику**

Регіон	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Волинська	5	139	діти
Закарпатська	5	30	
Запорізька	10	100	учасники АТО
Регіон	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Івано-Франківська	11	130	діти 13-17 років
Київська	14	55	молодь
Полтавська	14	90	внутрішньо-переміщені особи, соціальні працівники, особи, що проходять процес реабілітації наркотичної та алкогольної залежності, молодь
Сумська	14	180	діти, батьки яких загинули, постраждали, знаходяться чи повернулися з АТО, діти вимушено переміщених осіб, діти з Донецької та Луганської областей
Тернопільська	3	300	Військово-патріотичний табір «Лисоня-2016», учні 8-11 класів
Чернівецька	7	50	діти та молодь пільгових категорій

Таблиця 3

Наметові табори, організовані у 2016 році громадськими організаціями та закладами, які працюють з молоддю

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Волинська	ГО «Територія 2:2»	10	70	
	ГО «Молодіжна платформа»	3	100	
Дніпровська	Обласна дитяча ГО «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ»	14	100	всі категорії без обмежень

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Івано-Франківська	Краєзнавчий туристично-спортивний центр «АРКАН СТИХІЙ»	14	70	8-17 років
Київська	Міська дитяча ГО туристично-спортивний клуб «Пріус»	14	30	молодь
Полтавська	ПОО ВГО «Сокіл Свободи»	3	30	молодь
Сумська	Сумський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку-табір «Сузір'я»	14	210	діти віком від 12 до 17 років
	ГС «Сумський обласний комітет молодіжних організацій»	12	70	діти
Тернопільська	Тернопільська обласна громадсько-спортивна організація «Тризуб» ім. С.Бандери	7	70	діти, молодь
	ГО «Молодіжний націоналістичний конгрес – Тернопіль»	14	250	молодь 16-28 років+
	УСО «Пласт» станиця Тернопіль	12	150	діти віком 11-18 років
	Бережанська міська ГО «Рідне місто»		50	14 – 17 років
Чернівецька	«Українська християнська церква»	14	50	діти від 10-18 років
м. Київ	ДГО «Дитячий клуб «ІСКРА»	24	200	діти, молодь, дорослі
	ГО «Молодіжна організація «Відрада»	12	100	

У 2016 році було організовано 5 *фестивалів* з проживанням учасників у наметах. Структурними підрозділами, які реалізують молодіжну політику,

проведено 2 фестивали у Сумській і Закарпатській областях, які тривали 3 дні, учасниками яких було 260 та 350 молодих людей. Громадськими організаціями Тернопільської області та м. Києва проведено 3 фестивали, які тривали 2–3 дні за кількістю учасників 150–250 осіб.

Проведено 8 **акцій** з проживанням учасників у наметах, дві з них структурними підрозділами: у Дніпровській області (3 дні, 15 представників громадських організацій) та у Київській області (5 днів, 100 учасників). Громадськими організаціями були проведені акції в Дніпровській, Тернопільській областях та м. Київ. Тривалість акцій становила від 1 до 6 днів, а кількість учасників – від 20 до 200 осіб.

У формі таборування було проведено ряд заходів національно-патріотичного спрямування. Зокрема, у 2016 році було організовано **10 вишкілів**. Структурними підрозділами, що реалізують молодіжну політику, проведено вишколи у 4 областях:

- Військово-патріотичний табір для молоді імені Героя України Ореста Квача (Закарпатська область) організовано протягом 5 днів для 30 учасників;
- Військово-патріотичний вишкільний табір для дітей та молоді «Характерник» (Тернопільська область) спільно ГО «ВПК «Характерник» організовано протягом 6 днів для 100 учасників;
- у Полтавській області організовано вишкіл для 70 учасників на 5 днів за участі ПОО ВГО «Сокіл Свободи»;
- у Запорізькій області організовано вишкіл для 10 учасників на 10 днів спільно з Обласним центром патріотичного виховання молоді.

Громадськими організаціями та закладами, які працюють з молоддю, у 2016 році організовано 6 вишкілів для дітей та молоді у Дніпровській, Івано-Франківській, Полтавській, Тернопільській областях. Термін проведення заходів від 5 до 15 днів, кількість учасників від 20 до 100 осіб.

Таблиця 4

Вишколи, організовані у 2016 році громадськими організаціями

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Дніпровська	Обласна дитяча ГО «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ»	5	50	всі категорії без обмежень
Івано-Франківська	Краєзнавчо-туристичний спортивний центр «АРКАН СТИХІЙ»	15	70	8-25 років
Полтавська	ПОО ВГО «Сокіл Свободи»	5	70	молодь

Тернопільська	ГО «Молодіжний націоналістичний конгрес – Тернопіль»	14	100	молодь 16-28 років+
	УСО «Пласт» станиця Тернопіль	5	20	діти 14+
	Бережанська міська ГО «Рідне місто»		100	12 – 18 років

У 2016 році у регіонах було проведено **11 ігор** для дітей та молоді з проживанням учасників у наметах. Структурними підрозділами молодіжної сфери було організовано 4 гри:

- обласна теренова гра для дітей та молоді «Легенда УПА» проведена спільно з громадськими організаціями тривалістю 3 дні для 150 учнів 9-10 класів (Тернопільська область);
- патріотична гра організована спільно з громадськими організаціями патріотичного спрямування для 40 учасників протягом 7 днів (Сумська область);
- гра за участі 500 учасників протягом 5 днів (Київська область);
- гра за участі 100 осіб учнівської молоді на 2 дні, яка організована сектором у справах сім'ї, молоді та спорту Коростенської РДА Житомирської області.

Громадськими організаціями та закладами для молоді у регіонах було проведено 7 ігор, які тривали переважно 1-2 дні із залученням від 20 до 100 учасників. Одна гра була організована на 4 дні для 200 школярів.

Таблиця 5

Ігри, організовані у 2016 році громадськими організаціями

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Дніпровська	Обласна дитяча ГО «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ»	2	50	всі категорії без обмежень
Івано-Франківська	Красназнавчо-туристичний спортивний центр «АРКАН СТИХІЙ»	1	30	10-35 років

Київська	Міська дитяча ГО туристично-спортивний клуб «Пріус»	1	20	молодь
Тернопільська	ГО «Молодіжний націоналістичний конгрес – Тернопіль»	4	200	школярі
	УСО «Пласт» станиця Тернопіль	2	50	діти 14+
Хмельницька	Будинок творчості школярів	1	20	учні
м. Київ	ГО «Молодіжна організація «Відрода»	2	100	

Було проведено **13 походів**, з них:

- 3 походи структурними підрозділами, що реалізують молодіжну політику (Чернівецька міська рада, Полтавська, Сумська області), які тривали від 1 до 7 днів і були розраховані від 20 до 125 учасників;
- 10 походів для дітей та молоді організовано громадськими організаціями та закладами, які тривали від 3 до 15 днів і збирали від 15 до 50 учасників.

У 2016 році структурними підрозділами та громадськими організаціями/зкладами проведено 11 **зборів-походів**. Зокрема, структурними підрозділами, що реалізують молодіжну політику, організовано:

- збір-похід для дітей середнього і старшого шкільного віку з батьками тривалістю 9 днів для 150 учасників (Івано-Франківськ область);
- збір-похід учнів та педагогів тривалістю 2 дні для 350 учасників (Іваничівський район, Волинська область);
- збір-похід тривалістю 3 дні для 50 учасників (Закарпатська область).

Громадськими об'єднаннями/зкладами проведено 8 зборів-походів, які тривали від 2 до 10 днів і зібрали від 15 до 200 учасників.

Збори-походи, організовані у 2016 році громадськими організаціями та закладами для дітей та молоді

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Вінницька	Відокремлений підрозділ Всеукраїнського громадського дитячого руху «Школа безпеки»	10	20	діти від 10, молодь
Дніпровська	Обласна ДГО «Асоціація Дніпровських Скаутів «СКІФ»	7	100	Всі категорії без обмежень
Запорізька	Запорізька обласна ДГО «Скаути Запорожжя»/ «Слідопит»	5	130	Всі бажаючі, але переважно це скаути
Тернопільська	УСО «Пласт» станиця Тернопіль	7	15	Діти віком 11-18 років
	Бережанська міська громадська організація «Рідне місто»	10	50	14 – 17 років
Хмельницька	Будинок творчості школярів	2	15	учні
Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
м. Київ	ДГО «Дитячий клуб «ІСКРА»	6	100	Діти, молодь, дорослі
	ГО «Молодіжна організація «Відрада»	5	200	

Учасники проживають у наметах під час *сплавів* по річках. Сплав по річці Дністер для членів громадських організацій та волонтерів «Хвилю тримай», організований відділом сім'ї та молоді Тернопільської ОДА, зібрав 50 учасників та тривав 3 дні (Тернопільська область).

Громадськими організаціями у 2016 році було організовано 8 сплавів по річках, що тривали від 3 до 8 днів із залученням від 25 до 40 учасників.

Сплави, організовані у 2016 році громадськими організаціями

Регіон	ГО/заклад	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників	Категорії учасників
Вінницька	Відокремлений підрозділ Всеукраїнського громадського дитячого руху «Школа безпеки»	5	25	діти від 14, молодь
Івано-Франківська	Краєзнавчо-туристичний спортивний центр «АРКАН СТИХІЙ»	7	36	13-35 років
Полтавська	ПОО ВГО «Сокіл Свободи»	3	40	молодь
Сумська	ГС «Сумський обласний комітет молодіжних організацій»	7	20	молодь
Тернопільська	ГО «Молодіжний націоналістичний конгрес – Тернопіль»	5	20	молодь 16-28 років+
	УСО «Пласт» станиця Тернопіль	3	30	діти 16+
м. Київ	ДГО «Дитячий клуб «ІСКРА»	8	30	діти, молодь, дорослі
	ГО «Молодіжна організація «Відрада»	7	30	

В областях є досвід проведення *інноваційних форм* роботи з дітьми та молоддю, які передбачають проживання учасників у наметах, такі як:

- туристичний зліт-змагання учнів та педагогів району проходив 2 дні для 230 учасників (Іванківський район, Волинська область);
- бізнес-кемпінг для молоді, що тривав 5 днів і зібрав 40 учасників (Київська область);
- зліт «Юний патріот», що проходив 2 дні та зібрав 188 дітей (Володимир-Волинський район, Волинська область);
- спартакіада допризовної молоді на 2 дні для 140 допризовної молоді, яку організували відділ у справах сім'ї, молоді та спорту Ємільчинської районної державної адміністрації (Житомирська область);
- семінар-тренінг для представників громадських організацій, що тривав 4 дні і зібрав 350 учасників (Дніпровська область);

- велопохід на 6 днів для 30 учасників, організований ДГО «Дитячий клуб «ІСКРА» (м. Київ).

Всього за результатами опитування у 2016 році у регіонах було проведено **97 заходів** з умовами проживання учасників у наметах, з них: 24 наметові табори, 10 вишкочів, 13 походів, 11 зборів-походів, 11 ігор, 5 фестивалів, 8 акцій, 9 сплавів по річках, а також 6 інших форм таборування. Участь у цих заходах взяли **9,8 тис дітей та молоді**.

Загалом, за результатами опитування, у 2016 році структурними підрозділами було проведено 32 заходи для дітей та молоді з проживанням учасників у наметах, які тривали від 1 дні до 15 днів, а кількість учасників коливалася від 10 до 500 осіб. Громадськими організаціями та закладами, які надали інформацію, було організовано 65 заходів, які тривали від 1 до 24 днів, кількість учасників становила від 15 до 350 осіб.

Таблиця 8

Заходи для дітей та молоді з проживанням учасників у наметах, проведені у 2016 році структурними підрозділами та громадськими організаціями/закладами

Форми проведення	Структурні підрозділи			Громадські організації/заклади		
	Кількість заходів	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників (осіб)	Кількість заходів	Тривалість заходу (днів)	Кількість учасників (осіб)
Наметовий табір	9	3-14	30-300	15	3-24	30-250
Вишкіл	4	5-10	10-100	6	5-15	20-100
Похід	3	1-6	20-125	10	3-15	15-50
Збір-похід	3	2-9	50-350	8	2-10	15-200
Гра	4	2-7	40-500	7	1-4	20-200
Фестиваль	2	3	260-350	3	2-3	150-250
Акція	2	3-5	15-100	6	1-6	20-200
Сплав	1	3	50	8	3-8	25-40
Інші форми	4	2-5	40-230	2	4-6	30-350

1.3. КАТЕГОРІЇ УЧАСНИКІВ ЗАХОДІВ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПРОЖИВАННЯ УЧАСНИКІВ У НАМЕТАХ

Учасниками заходів, які проводяться у формі таборування, переважно є діти: 12 відповідей (з 19-ти) визначили структурні підрозділи, 15 відповідей (з 20-ти) – громадські об'єднання/заклади. Також залучаються до заходів у форматі таборування різні категорії дітей та молоді, причому

громадські об'єднання залучають до участі більше категорій учасників порівняно з структурними підрозділами.

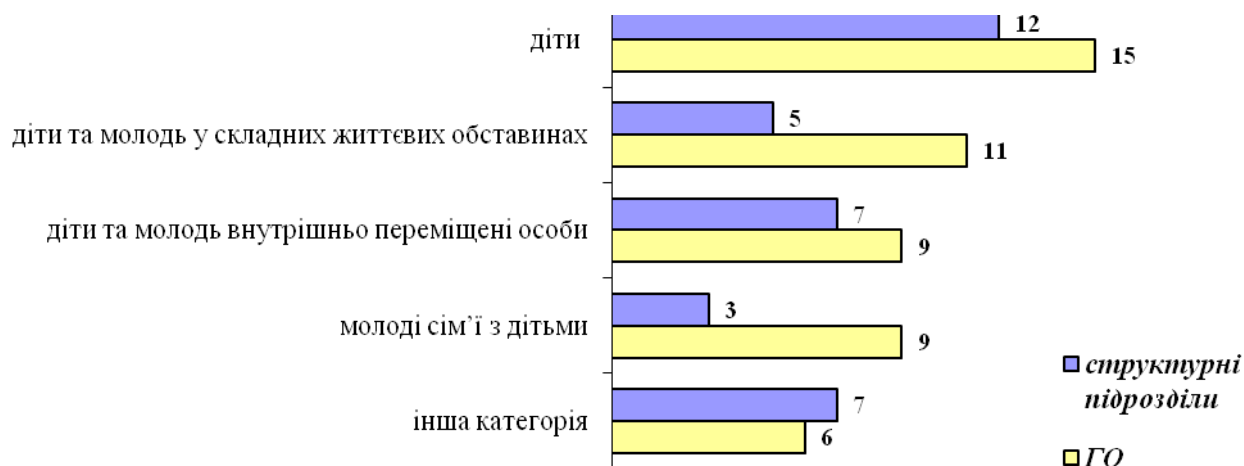

Рис 1. Відповідь на запитання: «Які категорії учасників залучаються до заходів, що проводяться у вашій області?»
(вказано усі слушні варіанти відповіді)

Категорії учасників заходів, які передбачають проживання учасників у наметах, такі:

- діти та молодь, які перебувають у складних життєвих обставинах: *структурні підрозділи* – 5 відповідей (з 19-ти); *ГО/заклади* – 11 відповідей (з 20-ти);
- діти та молодь з числа внутрішньо переміщених осіб: *структурні підрозділи* – 7 відповідей (з 19-ти); *ГО/заклади* – 9 відповідей (з 20-ти);
- молоді сім'ї з дітьми: *структурні підрозділи* – 3 відповіді (з 19-ти); *ГО* – 9 відповідей (з 20-ти);
- інші категорії учасників: 7 відповідей та 6 відповідей відповідно.

Учасниками заходів, що проводяться структурними підрозділами молодіжної сфери, також є учнівська молодь (3 відповіді), студенти (2), діти та молодь пільгових категорій (1), особи, що проходять процес ресоціалізації від алкогольної та наркотичної залежності (1), громадські активісти (1), члени молодіжних громадських організацій (1), діти-сироти, діти з багатодітних сімей (1), молодь позашкільного віку (1). Громадські об'єднання залучають до участі у заходах студентів (4 відповіді), учнівську молодь (1), молодь з обмеженими можливостями (1), дітей учасників та загиблих в АТО (1), членів громадських організацій (1), громадських активістів (1).

Щодо того чи існують певні **критерії відбору учасників** заходів, то лише окремі структурні підрозділи (7 відповідей з 19-ти) вказали, що це пов'язано з специфікою заходу, що проводиться:

- визначаються певні категорії дітей та молоді, на які спрямовано роботу (діти пільгових категорій, діти та молодь з числа внутрішньо переміщених осіб, члени ГО, клубів патріотичного спрямування тощо);
- відбираються кращі учні шкіл *«які володіють технікою надання першої медичної допомоги, правилами протипожежної безпеки, орієнтуванням на місцевості, знаннями історії рідного краю»*;
- враховується вік, фізична підготовка, допуск лікаря.

У громадських об'єднань/закладів більше вимог до учасників таборування: про наявність критеріїв відбору вказали 11 організацій/закладів (з 20-ти), що брали участь в опитуванні. Учасники відбираються *«в залежності від програми заходу»* (1 відповідь), відповідно до того, на яку категорію молоді захід розрахований (діти пільгових категорій (1 відповідь) або члени відповідних організацій (2 відповіді)). Також враховуються вік (1) та стан здоров'я учасників (3), бажання відпочити у похідних умовах (3). Причому при влаштуванні дітей, в першу чергу, враховується *«бажання саме дитини, а не її батьків, тому критерієм є проходження особистої співбесіди»*. Також враховується наявність *«відповідних навичок життя на природі та у малій групі»*, моральні якості учасників, рівень готовності до життя у *«форматі табору»*.

1.4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ

За інформацією, наданою структурними підрозділами, що реалізують молодіжну політику, до організації та проведення молодіжних та дитячих заходів з умовами проживання у наметах долучаються представники структурних підрозділів/установ, що є організаторами заходу (15 відповідей з 19-ти), представники громадських організацій (13 відповідей), учасники заходів (12 відповідей) та залучені спеціалісти (10 відповідей). За умови проведення заходу для великої кількості учасників, залучаються представники служби з надзвичайних ситуацій, Національної поліції, СБУ, військового комісаріату, центру екстреної медицини.

Рис 2. Спеціалісти, які залучаються структурними підрозділами до організації та проведення молодіжних та дитячих заходів з умовами проживанням у наметах

(кількість відповідей структурних підрозділів, N=19)

При проведенні заходів, які організують громадські організації/заклади, до вирішення організаційних питань залучаються, в першу чергу, члени самої організації (15 відповідей з 20-ти). Також залучаються до співпраці члени інших громадських організацій (10 відповідей) та залучені спеціалісти (9), меншою мірою – учасники заходів (5).

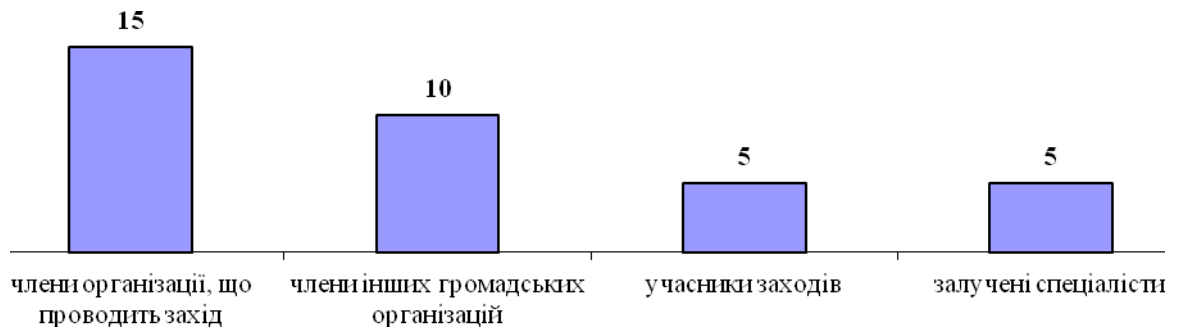

Рис 3. Спеціалісти, які залучаються громадськими організаціями/закладами

до організації та проведення молодіжних та дитячих заходів з умовами проживанням у наметах

(кількість відповідей громадських організацій/закладів, N=20)

Щодо того, яким чином проводиться **відбір кадрів** для організації молодіжних і дитячих заходів з умовами проживанням у наметах, то про досвід проведення такої роботи зазначила половина структурних підрозділів (10 відповідей з 19-ти), які надали інформацію. Зазвичай при відборі кадрів «враховується специфіка та напрямок проведення заходу». Визначальним критерієм відбору організаторів заходів, які проводять структурні підрозділи, є «досвід роботи з дітьми та молоддю, досвід проведення аналогічних заходів» (2 відповіді). До організації наметових таборів залучаються працівники структурних підрозділів та досвідчені члени громадських організацій, кваліфіковані тренери, спікери (2 відповіді). Відбір проводиться серед педагогічних працівників відповідно до наявної кваліфікації та навичок роботи або ж у ході співбесід, або підготовки організаторів (3 відповіді).

Громадські організації/заклади дещо більше уваги приділяють відбору кадрів, про що вказали майже дві третини організацій (12 відповідей з 20-ти), які брали участь в опитуванні. Організаторів відбирають за такими критеріями:

– відповідно до рекомендацій (3 відповіді) (*«рекомендації дружніх організацій, силових структур, асоціацій та спілок учасників та ветеранів АТО»*);

– спеціалісти відповідного профілю (2 відповіді) (*«педагогічні працівники, медичні працівники та кухарі з відповідними документами»*);

– досвід організаційної роботи (2 відповіді).

Також критеріями відбору є бажання самої особи, досвід участі у подібному заході в якості учасника. Одна з організацій проводить комплексний відбір організаторів: *«робочі зустрічі, співбесіди, конкурс активістів (майстер-класів), рекомендації»*.

Попередню **підготовку кадрів** для організації та проведення молодіжних і дитячих заходів з умовами проживання у наметах проводить половина структурних підрозділів (10 відповідей з 19-ти) та більшість громадських організацій/закладів (14 відповідей з 20-ти) серед тих, хто надав інформацію.

Формами попередньої підготовки до організації та проведення заходів з проживанням учасників у наметах є:

- навчання організаторів (8 відповідей): “Школа волонтера”, виїзні засідання оргкомітету, «Школа вожатих», курси для профільних спеціалістів, тренінги, семінари;
- інструктаж щодо обов’язків цієї особи у таборі (5 відповідей);
- спеціалізовані вишколи та табори для організаторів (5 відповідей);
- наради (3 відповідей)
- співбесіда (2 відповіді).

1.5. ПОСТІЙНІ МАЙДАНЧИКИ

Про наявність у регіонах певних місць, де постійно проводяться молодіжні та дитячі заходи з умовами проживанням у наметах, позитивно відповіли 8 регіональних підрозділів (Волинська, Дніпровська, Житомирська, Закарпатська, Київська, Тернопільська, Чернівецька, Хмельницька області) та 8 громадських об’єднань/закладів, які працюють з молоддю, у м. Києві та 5 областях (Запорізька, Житомирська, Івано-Франківська, Сумська, Полтавська області). Серед структурних підрозділів та громадських організації також є ті, які вказали, що заходи завжди проходять у різних місцях, іноді у різних, але є й постійні місця, завжди проходять на постійному місці (див. рис. 4).

Рис 4. Відповідь на запитання «Ваша організація проводить дитячі чи молодіжні заходи з умовами проживання у наметах у якомусь певному місці чи щоразу місце проведення змінюється?»
(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, N=39)

Усього отримано інформацію щодо **30 постійних місць** проведення заходів з проживанням учасників у наметах у 14 регіонах України. Інформацію надали 12 *структурних підрозділів*, що реалізують молодіжну політику у регіонах, та 14 *громадських організацій та закладів*, що працюють з молоддю.

Щодо терміну використання майданчиків для таборування, то такий досвід різний: 1 рік (2 відповіді із 26 анкет, у яких було вказано про наявність постійних місць проведення таборування), 3–7 років (11 відповідей), 9–17 років (4), 20–25 років (5). А Всеукраїнський громадський дитячий рух «Школа безпеки» у Вінницькій області постійно проводить заходи для дітей та молоді на одному місці протягом 48 років.

Громадським організаціям/закладам, які проводять заходи з таборування на постійних майданчиках, було задано запитання чи зверталися вони до органів влади та органів місцевого самоврядування щодо місця постійного (або періодичного) проведення дитячих і молодіжних заходів. Про те, що такі звернення були, вказали 12 *організацій/закладів* (із 14-ти, хто вказав про наявність постійних майданчиків). Ці звернення, в першу чергу, стосувалися дозволу на використання території (8 відповідей із 14-ти) та вирішення організаційних питань щодо життєзабезпечення учасників (7 відповідей), з них:

- медичне забезпечення (3 відповіді);
- забезпечення продовольством, харчування (3);
- облаштування території, безпека учасників (2);
- співфінансування на харчування та транспортні перевезення (1);
- забезпечення питною водою (1).

Також звернення до місцевих органів влади стосувалися інформування щодо проведення заходу.

Про наявність оформлених дозвільних документів на проведення заходів вказано у 18 анкетах із 26 анкет структурних підрозділів і громадських організацій/закладів, які мають постійні майданчики, причому перелік документації є різним, оскільки нормативно не встановлені єдині вимоги щодо узгодження використання території на проведення наметових таборів. З досвіду організації заходів з умовами проживання у наметах оформлюються такі **дозвільні документи**: лист щодо узгодження організації заходу (8 відповідей із 12-ти анкет, у яких вказано про наявність дозвільних документів), положення про захід (6 відповідей), наказ про проведення заходу (5 відповідей), розпорядження місцевих органів влади (4 відповіді), договір (4 відповіді) або угода (3 відповіді) про проведення заходу, дозвіл (2 відповіді), договір про оренду землі (1).

1.6. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНИХ УМОВ ПРОЖИВАННЯ УЧАСНИКІВ ЗАХОДІВ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ НА ПОСТІЙНОМУ МАЙДАНЧИКУ

Щодо умов забезпечення життєдіяльності учасників заходів, які проводяться на постійному майданчику, то вони різні залежно від природних умов, місцезнаходження та наявних договорів. Інформація щодо організаційного та технічного забезпечення заходів, що проводяться на постійних майданчиках, проаналізована за результатами анкет, у яких вказано про наявність постійних місць проведення таборувань (усього 26 анкет).

Забезпечення водою. При проведенні заходів на постійних майданчиках забезпечення учасників питною водою здійснюється у різний спосіб.

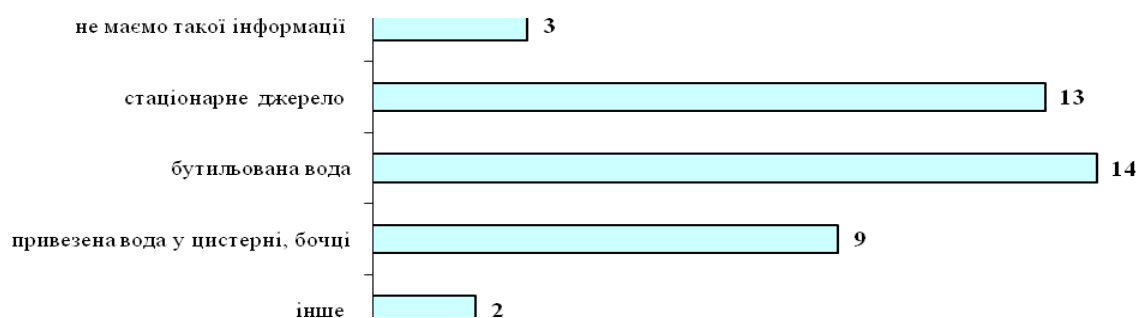

Рис. 5. Забезпечення питною водою

(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, які вказали про наявність місць постійного проведення заходів, N=26)

Зокрема учасники заходів забезпечуються бутильованою питною водою (14 відповідей із 26 анкет, у яких було вказано про наявність

постійних місць проведення таборування); на території майданчику є стаціонарне джерело (колонка або колодязь) (13 відповідей); використовують воду, привезену у цистерні, бочці (9 відповідей). Інші варіанти забезпечення питною водою: використання води із сусіднього табору, привезена вода із свердловини (див. рис. 5).

Постачальниками питної води є приватні підприємці (4 відповіді із 26-ти), державна або комунальна установа (3 відповіді), місцева громада (2 відповіді), фізична особа, організація, «власними силами», «по-різному».

Для технічних потреб переважно використовується вода природного походження: з природного водоймища (річка, озеро) або природного джерела (див. рис. 6). Менше використовується привезена вода, а на 6 майданчиках є стаціонарне джерело для технічного використання (колонка або колодязь).

Щодо постачання технічної води, то залучаються різні організації (4 відповіді), місцева громада (4 відповіді), фізичні особи (2 відповіді), установи (2 відповіді), або ж учасники заходів самостійно забезпечують себе водою для технічних потреб.

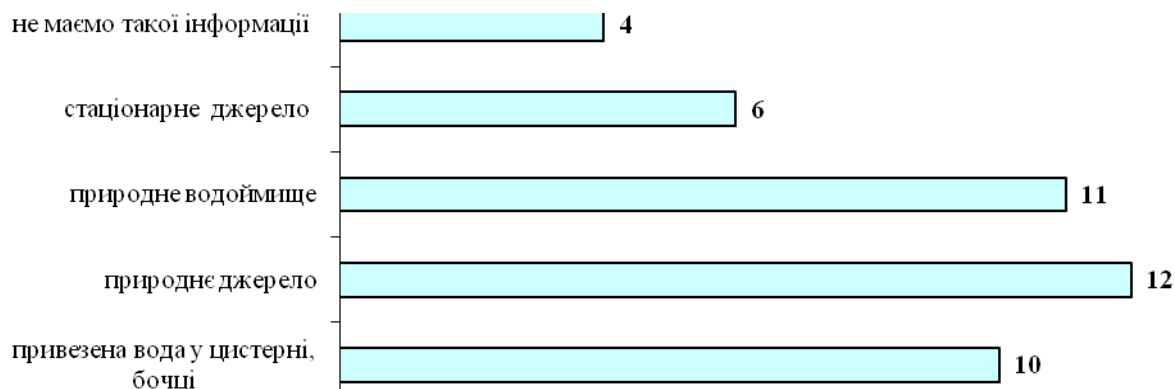

Рис 6. Забезпечення технічною водою

(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, які вказали про наявність місць постійного проведення заходів, N=26)

Про проведення аналізу питної та технічної води при проведенні заходів з умовами проживання у наметах вказано у 11 анкетах (з 26-ти). Про те, що аналіз води не проводиться надано 8 відповідей (з 26-ти анкет), один із варіантів відповіді : «використовується перевірена вода» або ж інформація про це відсутня (7 відповідей).

Організація проживання учасників. Однією із умов проведення заходів є наявність наметів для розміщення учасників та організаторів. У більшості випадків намети є власністю учасників заходу (20 відповідей із 26-ти) або власністю організацій, які проводять заходи (див. рис. 7).

Відділом у справах сім'ї та молоді Чернівецької міської ради замість наметів використовуються дерев'яні переносні будиночки, у Коростенському районі Житомирської області намети є власністю загальноосвітніх шкіл.

На окремих майданчиках (12 відповідей із 26-ти) є стаціонарні будівлі, такі як кухні (2 відповіді), їдальня (2 відповіді), альтанка, приватний будинок.

Рис. 7. Забезпечення учасників наметами

(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, які вказали про наявність місць постійного проведення заходів, N=26)

Електропостачання. Про наявність електропостачання на території майданчика дано позитивну відповідь у 15 анкетах із 26-ти, причому наведені варіанти забезпечення електрикою такі як генератори (4 відповіді) та сонячні батареї. Про відсутність електрики на території табору вказано у 10 анкетах (із 26-ти), відсутня інформація про електропостачання у 1 анкеті.

Організація харчування. Переважно харчування учасників заходів, що проводяться на постійних майданчиках, централізоване – їжа готується для усіх учасників заходу (20 відповідь із 26 анкет), в окремих випадках їжа готується для окремих груп учасників (4 відповіді), або учасники харчуються індивідуально (2 відповіді).

Місце приготування їжі у більшості випадків є обладнаним (21 відповідь із 26-ти), незначна кількість заходів мають необладнане місце для приготування їжі (5 відповідей). Обладнання місць приготування їжі різноманітне: від стаціонарних їдалень у загальноосвітніх школах та санаторіях (4 відповіді) до облаштованих вогнищ (4 відповіді). Місця приготування їжі під час проведення заходів з умовами проживання у наметах обладнані дуже різноманітно:

- піч на дровах, електрична плита, холодильник з морозильною камерою, електрочайник, стелажі, столи, електробойлер, підведена вода;
- розгорнута польова кухня та намети для харчування;

- побудована з цегли або у вигляді металевої конструкції (решітка);
- яма для вогню, яма для рештків, столи для нарізання та прийому їжі, тент для захисту від дощу;
- кухня з кількох столів, казанів;
- захист від дощу та сонця тентом;
- спеціально облаштоване місце для вогнища, встановлені столи, виритий погреб та встановлені намети для зберігання посуду та їжі;
- стіл, газовий балон, огороження від вітру, кухонне приладдя, бокс для сміття;
- піч у приватному будинку;
- саморобна піч типу військово-польової кухні та газова плита;
- приготування їжі в умовах польової кухні КП-130 згідно з нормами проведення наметових таборів.

Щодо способів приготування їжі в умовах наметового табору, то вони також різні залежно від умов облаштування: відкрите вогнище (19 відповідей), газова або електрична плита (11 відповідей), військово-польова кухня (10 відповідей), піч (2 відповіді), мангал (2 відповіді) тощо (кількість відповідей перевищує 26, оскільки були обрані усі слушні варіанти відповіді).

Забезпечення санітарно-гігієнічних умов. Учасники заходів, що проводяться на постійних майданчиках, переважно забезпечені тимчасовими туалетами (18 відповіді із 26-ти), тимчасовим душем (16 відповіді) та тимчасовими рукомийниками (18 відповідей). Деякі майданчики забезпечені стаціонарним санітарно-гігієнічним устаткуванням: стаціонарний туалет – 7 відповідей, стаціонарний душ – 3 відповіді, стаціонарні рукомийники – 5 відповідей. Окремі місця проведення заходів з умовами проживання у наметах не мають облаштованого туалету (2 відповіді), душу (8 відповідей), рукомийників (5 відповідей).

Організатори використовують різні варіанти санітарно-гігієнічного забезпечення, наприклад:

- тимчасовим туалетом на одому із майданчиків є вирита лятрина (яма для фекалій);
- на одному із майданчиків зроблено монтований душ ємністю 1900 літрів, до якого монтуються від 5 до 10 рукомийників;
- як варіант тимчасового душу використовуються намети у вигляді душових кабінок;
- як рукомийник використовується кран на машині МНС з технічною водою.

Збір сміття на різних майданчиках також організовано по-різному. Найбільш поширений спосіб збирання сміття є пакети (кульки) для сміття, які потім вивозяться (20 відповідей із 26-ти). Також використовуються тимчасові сміттєві ями (6 відповідей) та сміттєві баки (6 відповідей).

Прибирають територію майданчику під час проведення заходу, переважно, самі учасники (24 відповіді із 26-ти). Поодинокі випадки, коли до

прибирання залучаються наймані працівники (4 відповіді) та організатори заходу (2 відповіді).

Територія проведення заходу. Залежно від місця проведення та кількості учасників територія, на якій проживають учасники, тимчасово огорожується на час проведення заходу (10 відповідей із 26-ти) або ж зовсім не огорожується (11 відповіді). Лише на двох майданчиках є стаціонарна огорожа (2 відповіді).

Переважно охорону території здійснюють або організатори заходу (16 відповідей), або учасники (10 відповідей). При проведенні заходів з великою кількістю учасників територію охороняють наймані працівники (4 відповіді) або ж цілодобово чергує поліція (4 відповіді).

В Івано-Франківській області «вишкільні табори та військові програми проводяться за підтримки та участі обласних управлінь СБУ, ГУНП, УСДНС, Центру екстреної медицини і медицини катастроф, а також інструкторський та керівний склад здійснює постійну цілодобову охорону».

Рис 8. Чи передбачена охорона території проведення заходу?
(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, які вказали про наявність місць постійного проведення заходів, N=26)

Про наявність **місця купання або пляжу** дано 12 позитивних відповідей з 26 анкет, стільки ж відповідей по відсутність місць для купання учасників (12 відповідей). Паспорт пляжу оформлений лише у 2 випадках. Частина пляжів частково облаштована (7 відповідей з 26-ти), решта – або зовсім не облаштована, або така інформація відсутня.

Медична допомога. Обов'язковою умовою організації заходів, які проводяться з проживанням учасників у наметах на постійних майданчиках, є наявність аптечки для надання першої медичної допомоги (25 відповідей з 26), в одній анкеті інформація не вказана. У переважній більшості випадків обов'язковою є присутність медичного працівника під час проведення заходу – 22 позитивних відповіді, 4 варіанти – інформація відсутня.

Про те, що наявність медичної страховки учасників не є обов'язковою умовою участі у заходах, було надано 10 відповідей. Про обов'язкове медичне страхування учасників заходів, які проводяться на постійних

майданчиках, надано 10 відповідей. У решті випадків інформація відсутня (6 відповідей).

Про оформлення договорів з медичними закладами щодо забезпечення медичної підтримки під час проведення заходу вказано у 8 анкетах. Наведені також інші варіанти медичного супроводу (3 відповіді): найближчий медичний заклад повідомляється про проведення заходу, існує домовленість з медичною частиною оздоровчого закладу, біля якого проводиться захід. У половині випадків організації заходів організатори не повідомляють медичні заклади про їх проведення (13 відповідей), або ж респонденти не володіють такою інформацією (3 відповіді).

1.7. ПОТРЕБИ ТА УМОВИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З УМОВАМИ ПРОЖИВАННЯМ У НАМЕТАХ

Переважає більшість респондентів вважають доцільним створення та облаштування **постійних майданчиків**, які можуть використовувати державні установи та громадські організації для проведення молодіжних і дитячих заходів з умовами проживанням у наметах (30 відповідей з 39), про недоцільність їх створення йдеться у 4 анкетах.

Щодо **облаштування** постійних місць проведення заходів для дітей та молоді з проживанням у наметах, в першу чергу, необхідним є забезпечення санітарно-гігієнічних умов проведення заходу, а саме: наявність туалету (34 відповіді з 39-ти), рукомийників (30 відповіді), сміттового бака (29 відповіді) та душових кабінок (29 відповіді).

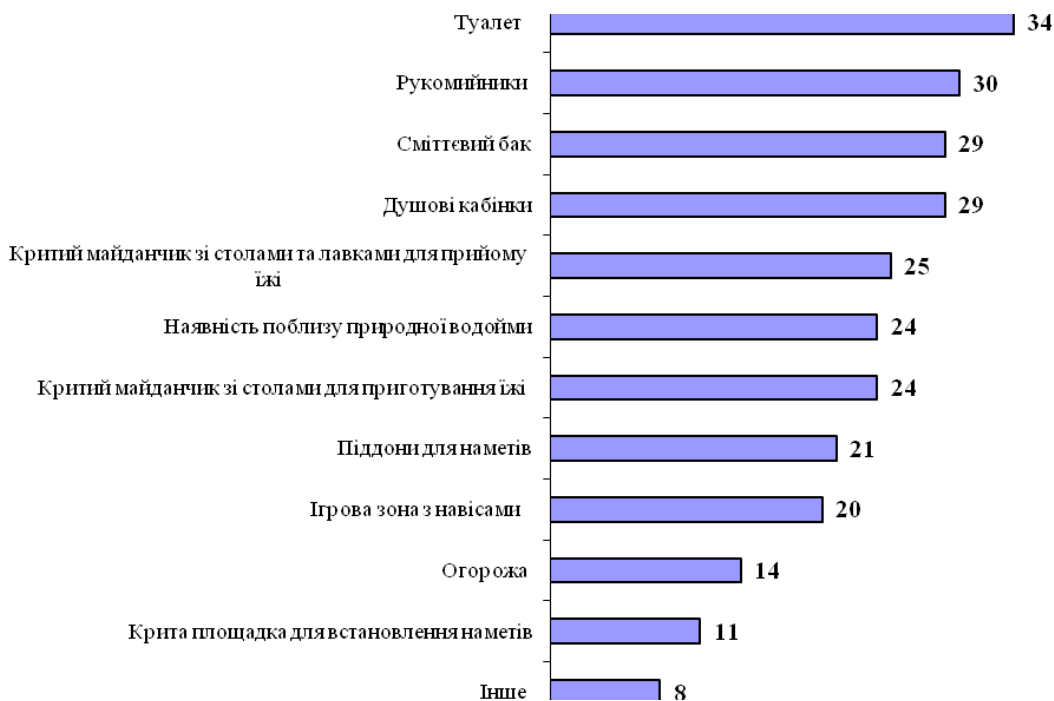

Рис 9. Основні умови, які мають бути забезпечені при облаштуванні майданчиків для проведення молодіжних та дитячих заходів з умовами проживанням у наметах

(кількість відповідей структурних підрозділів та громадських організацій/закладів, N=39)

Меншою мірою, на думку організаторів, потрібні криті зони, захищені від опадів: для прийому їжі (25 відповідей), для приготування їжі (24 відповіді) та ігрова зона (20 відповіді). Бажано для проведення таких заходів мати поблизу природну водойму (озеро, річка, море) (24 відповіді), а також піддони для встановлення наметів (21 відповідь). Найменшу підтримку серед умов організації майданчиків отримали наявність огорожі, критої площадки для встановлення наметів (див. рис. 9).

Серед інших організаційних умов, що доречно врахувати при виборі території та облаштуванні майданчиків, названо:

- джерело з придатною для пиття водою або викопана криниця, свердловина (2 відповіді);
- наявність електрики та світла (2 відповіді);
- забезпечення умов приготування їжі та умов зберігання продуктів харчування;
- наявність достатньої території для проведення різноманітних ігор та квестів;
- облаштування загальнотаборового місця, а саме: каре та кострового місця;
- наявність місця для сцени (місця для проведення вечірніх заходів), місця для спортивних ігор (футболу, волейболу та ін.)

1.8. ПРОБЛЕМИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Представники структурних підрозділів та громадських організацій, які брали участь в опитуванні, визначили такі **проблеми**, які виникають при організації та проведенні заходів з умовами проживання у наметах:

1. Неузгодженість нормативно-законодавчої бази:

- відсутність законодавчих документів про проведення молодіжних заходів з умовами проживання в наметах (такі документи є для дитячих наметових таборів);
- невідповідність нормативних положень реальним потребам («норма щодо обмеження вартості харчування у рамках 42 грн на людину на день»);
- «важко і недоцільно виконувати» діючі нормативи щодо організації наметових таборів тривалістю більше 14 днів, механізми узгодження з органами влади їхнього проведення.

2. Організація заходу:

- фінансування;
- проблеми з оформленням дозволів від лісників;
- доставка обладнання та спорядження на місце таборування;
- доїзд учасників;

- відсутність електропостачання;
- відсутність водойм для купання;
- матеріально-технічне забезпечення, облаштування території;
- забезпечення питною та технічною водою;
- організація харчування (технічна складова).

Крім того, опитаними були надані такі **пропозиції** Міністерству молоді та спорту щодо забезпечення проведення молодіжних чи дитячих заходів з умовами проживанням у наметах:

1. Зміни та доповнення до діючих *нормативів*, зокрема:

- спростити державні санітарні норми та правила влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок, зокрема наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.02.2012 № 89 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок»;
- внести зміни до Порядку реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері (наказ Мінмолодьспорту від 03.03.2016 № 808), що стосується витрат на харчування учасників;
- внести зміни до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» щодо зменшення тривалості відпочинкових наметових таборів з 14 до 5 днів;
- внести зміни до положення щодо проведення наметових таборів у відповідність до сучасних реалій, зокрема щодо організації табору та фінансування.

2. Сприяння організації та проведення наметових таборів *на регіональному рівні*:

- сприяти підтримці заходів таборування з боку місцевих органів влади, прийняття рішень на рівні районів та областей щодо створення наметових таборів;
- створити стаціонарні місця в регіонах для проведення наметових таборів та вишколів;
- передбачити фінансову та матеріальну підтримку організації дитячих і молодіжних заходів з таборування на регіональному рівні;
- заохочувати райони, які підтримують таборування;

на державному рівні

- збільшити фінансування для проведення молодіжних і дитячих заходів;
- створити робочу групу за участі дієвих практиків з досвідом проведення таборів в якості керівника, яка здійснить якісний аналіз практик проведення наметових таборів і розробить нормативну документацію щодо проведення молодіжних наметових таборів;
- запрошувати на наради, робочі групи та відкриті слухання організаторів наметових таборів;

– передбачити можливість зараховувати студентам проходження практики при виконанні обов’язків у таборі.

3. Інформаційно-методичне забезпечення:

– розробити методичні рекомендації та документацію щодо підтримки ініціатив створення молодіжних наметових таборів, організації та проведення таборування;

– розробити інформаційні довідники по регіонам щодо наявності цікавих історичних, природних та культурних об’єктів для планування заходів національно-патріотичного виховання.

2. НАМЕТОВИЙ ТАБІР ЯК ОФІЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ, АБО ЯК УБИТИ ДВОХ ЗАЙЦІВ ВІДРАЗУ

Інформація, що була надана у попередньому розділі, стосувалася наметових таборів **ВИКЛЮЧНО** як форми та формату проведення молодіжних заходів. А, відповідно, у своїй діяльності такі табори (точніше їх організатори) можуть керуватися нормами законодавства, що регламентують молодіжну політику.

Натомість на сьогодні існує й інший досвід. Наприклад, досвід Сумської області.

Хотілося б почати з того, що Сумщина є тим регіоном, де максимально налагоджено співпрацю з інститутами громадянського суспільства (далі - ІГС) у напрямку реалізації державної молодіжної та дитячої політики, у тому числі і процесу організації змістовного відпочинку та оздоровлення дітей.

Принцип делегування повноважень та управлінських рішень від органів місцевої влади до ІГС максимально відповідає проєвропейському курсу реалізації соціальної політики, а головне – довів свою ефективність!

Саме завдяки громадській активності у 2005 році на Сумщині було запроваджено практику організації наметових таборів. Спочатку це був невеликий табір на 30 дітей, який, проте, мав чітку ідейну складову та змістовну наповнюваність, а саме – табір національно-патріотичного виховання дітей у вишкільно-туристичному спортивному форматі. Але про цей табір дещо пізніше.

Саме з 2005 року ідея розширення мережі та кількісних показників наметових таборів набула особливого значення та активного розвитку. Організатори відшукували різні можливості фінансової підтримки таких таборів, збільшували не лише їх кількість, але й географію. Спершу це був формат проведення молодіжних заходів. Проте, згідно з нормативною базою захід не міг тривати більше 3-х днів, що ускладнювало процес. У 2008 році вдалося залучити понад 500 тис. гривень за рахунок МФ «Відродження» для реалізації проєктів ІГС, спрямованих на розвиток саме наметових таборів. На той момент Сумщини уже мала достатньо потужну команду фахівців, певну матеріально-технічну базу, що дозволило одночасно охопити відпочинком у наметовому таборі близько 100 дітей. А головне – всі побачили високий рівень якості тих послуг, що отримували діти у наметовому таборі, ефективність виховного процесу, що дедалі більше набував ознак неформальної освіти і при цьому мав високу економічну доступність. На рівні з наметовими таборами, які вже проводилися для різних вікових та

соціальних категорій дітей та молоді, на Сумщині розвивалися пересувні наметові табори, походи, вишкільні походи вихідного дня, байдаркові сплави. Зазначені заходи проводилися і за різними тематиками: лідерство, патріотичне виховання, екологія. Стало зрозумілим, що такі форми роботи мають фінансуватися за бюджетні кошти та набувати системності.

У 2008 році за ініціативи громадськості та за підтримки управління молоді та спорту Сумської ОДА в області було створено комунальну установу «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання» (далі – Центр). Відтоді з обласного бюджету щороку почали виділятися кошти не лише на утримання Центру, але й на фінансування заходів, що на 90% представляли собою саме альтернативні форми відпочинку дітей та молоді. Також саме за бюджетні кошти було придбано туристичне спорядження, що дозволило укомплектувати наметовий табір, який одночасно паралельно міг утримувати 2 зміни по 96 дітей кожна. Водночас у рамках знову ж таки проекту громадської організації було зроблено замір стану здоров'я дітей перед та після перебування у наметовому таборі, анкетування дітей та їх батьків щодо побутових умов та організації дозвіллево-виховного процесу. Результати моніторингу перевищили очікування. Стало зрозумілим, що наметовий табір може абсолютно гідно конкурувати зі стаціонарами, при цьому залишаючись фінансово доступним майже для кожної соціальної групи населення. У той же час наметові табори стали чудовою альтернативою для створення умов літнього відпочинку саме дітей середнього та старшого шкільного віку та й взагалі так званого «асфальтного оздоровлення». Проте бюджетні кошти, що виділялися на відпочинок та оздоровлення шляхом придбання путівок у стаціонарних таборах, були хоч і за обсягами доволі значними, але не вигідними, адже при вартості путівок до стаціонарних таборів дозволяли охопити невелику кількість дітей. Однак якість послуг у наметових не відрізнялася, а часто була вищою, ніж в стаціонарах.

І у 2010 році вперше в Україні при Центрі, як його структурний підрозділ, було створено дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я», формою оздоровлення та відпочинку в якому є саме наметові табори. При цьому поняття «оздоровлення» застосовано не дарма, не дивлячись на те, що переважна більшість змін у таборі триває 14 днів. Система організації роботи в таборі реально підвищує загальний стан фізичного, а головне психологічного здоров'я підлітків. Не станемо довго зупинятися на всіх етапах розвитку «Сузір'я», це був непростий, але

потрібний шлях, який не припинено й нині. Зазначимо лише, що сьогодні представляє собою табір.

Табір «Сузір'я» здобув необхідні сертифікати на надання послуг з проживання в ДП «Сумистандартметрологія», був вдруге атестований і отримав першу категорію. А з грудня 2013 року табір «Сузір'я» внесений до Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку України за № 0651. Згідно з відповідними розпорядженнями голови Сумської обласної державної адміністрації «Про організацію оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей, учнівської та студентської молоді» табір «Сузір'я» щороку вноситься до загальної мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, що надають послуги оздоровлення та відпочинку влітку відповідного року.

Вартість путівки до табору «Сузір'я» у 2015 році склала 1350 гривень, 2016 – 1700 гривень, в цьому році – 2200 гривень за 14 днів. Фінансова доступність зовсім не означає зменшення вимог до безпеки конструкцій або санітарних норм утримання, навпаки, щороку вдосконалюється система організації діяльності наметових таборів у всіх напрямках їх функціонування.

Основними цілями організації й проведення наметових таборів, окрім змістовного й ефективного оздоровлення й відпочинку дітей, є:

- соціальна активність дітей;
- пропаганда здорового способу життя;
- виховання молоді на засадах патріотизму та гідності;
- розвиток особистісних навичок (лідерство, самовдосконалення, спортивний туризм, прийняття рішень, профорієнтація та ін.);
- навчання за новітніми тренінговими методиками (шкільне самоврядування, патріотичне виховання, робота в команді та ін.);
- прищеплення любові до рідного краю.
- створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей.

Табір здатен охоплювати послугами відпочинку й оздоровлення усі категорії дітей, передбачені в Законі України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», що доводить їхню практичність та варіативність підходів і форм виховної роботи з молоддю.

Для проведення таборів щороку залучається близько 80 працівників з освітою, що відповідає займаній посаді: кваліфіковані педагоги, кухарі, медичні працівники, тренери.

За останні шість років у таборі оздоровилося та відпочило 5450 дітей з Сумської області та України.

Керівництво табору ретельно підходить до відбору та підготовки виховательського складу. Щороку перед початком роботи проводиться трьохетапна школа вихователя, яка також діє за індивідуальною методикою.

Слід також зазначити, що табір «Сузір'я» з кожним роком користується все більшою популярністю та розширює географію своїх змін. На сьогодні 6 територіально-адміністративних громад області придбали за рахунок коштів місцевих бюджетів комплекти туристичних споряджень, що за участі Центру дозволяє проводити окремі зміни табору в кожному із зазначених районів, охоплюючи більшу кількість дітей та ще більше здешевлюючи вартість путівок до табору.

У минулому та поточному році, в рамках конкурсу Ради Європи, СОМГО «Центр Європейських Ініціатив» було обрано саме табір «Сузір'я» майданчиком для реалізації проекту «Табір миру», як такий, що максимально відповідає європейським стандартам. Під час проекту відпочинком було охоплено 280 дітей, з яких близько 120 дітей з Донецької та Луганської областей.

Ще раз повернемося до того, що саме завдяки співпраці з 3 сектором вдалося втілити дану ідею у життя та вивести її на достатньо високий рівень. У той самий час співпраця з громадськими організаціями дозволяє залучати додаткові як бюджетні, так і позабюджетні кошти для організації оздоровчо-відпочинкового процесу.

Так, починаючи з 2014 року, управлінням молоді та спорту Сумської ОДА проводиться додатковий конкурс проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства, головним пріоритетом якого визначено організацію оздоровлення та відпочинку дітей учасників АТО та дітей ВПО. У 2014 році в результаті даного конкурсу оздоровленням та відпочинком з наданням послуг соціально-психологічної реабілітації було охоплено 120 дітей з Донецької та Луганської областей, додатково з обласного бюджету було залучено 300 тис. гривень. У 2015 році зазначеним шляхом було охоплено 120 дітей Сумщини, батьки яких загинули, постраждали, брали участь в АТО, 20 дітей з Луганської та Донецької областей та додатково залучено 350 тис. гривень з обласного бюджету. Окрім того, у рамках обласного конкурсу проектів щороку підтримується велика кількість молодіжних програм, що за форматом представляють саме відпочинкові та оздоровчі табори. У 2016 році з 37 підтриманих за рахунок бюджетних коштів проектів, 12 проектів за своїм форматом та змістом було реалізовано саме у форматі наметових таборів. У рамках реалізації 4-х з них до участі були запрошені діти з Мар'янки та Красногор'ївки.

Таким чином, досвід Сумщини показує приклад системної зміни, що стала реальною завдяки громадській активності. Дійсно, даний механізм не є простим. Але така система проведення наметових таборів забезпечує їх стабільність і в організаційному, і в матеріально-технічному, а головне, у фінансовому плані.

Тому подальша наша розповідь представлятиме собою певну інструкцію, карту, схему послідовних дій для тих, хто уже відчуває свою потребу у виході на новий рівень і забезпечення стабільного розвитку справи життя, а таких у нас, на щастя, багато!

2.1. З чого почати і що робити далі, якщо Ви вирішили створити наметовий табір офіційним закладом оздоровлення та відпочинку?

Почнемо з того, що ми з Вами домовимося, так би мовити «на березі», - ми не думаємо, ми стверджуємо з впевненістю, що все у нас вийде! Просто потрібно пройти певний шлях. Тому в путь!:)

Визначаємося з поняттями: раніше ми проводили наметові табори, але це був формат заходу. А тепер мова йде про те, щоб багаторічний ефективний проект з проведення наметового табору перетворити на офіційний оздоровчий табір (заклад).

Тому першим кроком має стати наступне: визначаємося з тим, хто буде власником нашого закладу.

Законодавча підказка: ст.13, 15 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»:

«...Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку за своїми організаційно-правовими формами може бути **державної** (заснований на державній формі власності), **комунальної** (заснований на комунальній формі власності) або **приватної** (заснований на приватній формі власності) форми власності.

Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності, що діють як юридичні особи або не мають статусу юридичної особи і перебувають у складі підприємств, установ та організацій як їхні філіали чи структурні підрозділи, обов'язково включаються до складу мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку ...Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку утворюються центральними, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами та організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб, за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства».

Приклад: у Сумській області уже 2 офіційно оформлених та зареєстрованих наметових табори. Табір «Сузір'я» - заклад комунальної форми власності, власником якого є комунальна установа обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення туризму та військово-патріотичного виховання». Табір «Літо мужності» - приватний, власник – громадська організація «Військово-патріотичний клуб «Мужність». Обидва варіанти правильні та дієві.

Окрім того, слід ознайомитися (на якийсь час це стане Вашою улюбленою книгою) з наказом МОЗ від 07.02.2012 № 89 «Про затвердження

Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок».

Знайти його можна за посиланням:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-12>

Після того як знайшли собі власника, уважно вивчаємо його основний документ – СТАТУТ або ПОЛОЖЕННЯ про діяльність. Або знаходимо потрібне, або вносимо зміни, а саме: установчий документ власника має **ОБОВ'ЯЗКОВО** передбачати можливість створювати структурні підрозділи (філії) та здійснювати функції (завдання), пов'язані з організацією відпочинку та оздоровлення дітей!

Приклад: витяг із статуту власника табору «Сузір'я» - Сумського обласного центру відпочинку, оздоровлення туризму та військово-патріотичного виховання (далі – ЦЕНТР).

«2.5. Завданнями Центру є:

- реалізація альтернативних форм оздоровлення, відпочинку та дозвілля дітей і молоді;
- розвиток різних форм молодіжного туризму;
- розробка програм та методичне забезпечення діяльності у напрямку оздоровлення, відпочинку та туризму;

2.6. Згідно з метою своєї діяльності Центр має право:

- утворювати у складі Центру заклади відпочинку та оздоровлення відповідно до чинного законодавства України. Створені заклади відпочинку та оздоровлення, як структурні підрозділи Центру, не мають статусу юридичної особи, у своїй діяльності керуються Законом України „Про оздоровлення та відпочинок дітей”, іншими законодавчими актами, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, статутом та наказами Центру, відповідним Положенням закладу, яке затверджується директором Центру, та мають право надавати платні послуги, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;».

Після того, як відповідні зміни будуть внесені, власник уповноважений утворити ЗАКЛАД! Для цього власник видає відповідний наказ чи інший розпорядчий документ (якщо це комунальна або державна власність) або проводить установчі збори і протоколює відповідне рішення. Цим же наказом (документом) можна призначити відразу і директора табору.

Законодавча підказка: ст. 32 Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»:

«...Призначення керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється засновниками (власниками) з числа осіб, які мають, як правило, вищу освіту за профілем (охорона здоров'я, освіта, спорт, культура) і стаж роботи з дітьми не менше п'яти років.»

Приклад наказу Центру про створення табору «Сузір'я»

29

УКРАЇНА

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
ВІДПОЧИНКУ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ТУРИЗМУ**

40030 м. Суми, вул. Кузнечна, 2 тел./факс (0542) 66-11-01
 телефон (0542) 66-11-61
 e-mail: socvot@ukr.net

№ 09/01 від «24» червня 2010 року

НАКАЗ

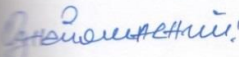

**Про створення у складі центру
позаміського дитячого закладу
оздоровлення та відпочинку,
табору «Сузір'я»**

На виконання розпорядження голови обласної державної адміністрації від 10.02.2006 № 67 «Про затвердження обласної комплексної програми «Молодь Сумщини на 2006-2010 роки, з метою ефективної організації оздоровчого процесу влітку 2010 року

НАКАЗУЮ :

1. Створити у складі Центру Позаміський дитячий заклад оздоровлення та відпочинку табір «Сузір'я».
2. Затвердити положення про позаміський дитячий заклад оздоровлення та відпочинку табір «Сузір'я».
3. Керівництво закладом покласти на заступника директора Центру Мирошниченка Г.М. згідно посадових обов'язків .
4. Заступнику директора Мирошниченку Г.М. звітувати про організацію та підсумки оздоровчого та відпочинкового процесів по закінченню кожної зміни.
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор Центру Я.О. Ронь

Після того, як ми утворили наш ЗАКЛАД, потрібно розробити його Положення. Але і тут складнощів мало, оскільки існує Типове, на підставі якого розробляється індивідуальне. Затверджене Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 422.

Знайти його можна за посиланням:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422-2009-%D0%BF>

Рухаємося далі. Погодимось з тим, що ЗАКЛАД ми створюємо не як державну таємницю☺. Тобто, наша задача на даному етапі офіційно про себе заявити, розповісти відповідно до норм законодавства, що ми раніше були проектом, а сьогодні ми уже офіційний оздоровчо-відпочинковий заклад, який має право на всі законодавчі права! Тому наступним кроком має стати подання документів на включення ЗАКЛАДУ до єдиного Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Зазначимо, що на сьогодні на рівні держави координацію і контроль за процесом оздоровлення та відпочинку, у тому числі за діяльністю закладів оздоровлення та відпочинку, здійснює Міністерство соціальної політики України. З ним і контактуємо.

Перелік документів та порядок внесення до цього реєстру визначено у Порядку ведення Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 425 (із змінами).

Знайти його можна за посиланням:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/425-2009-%D0%BF>

Відразу дружня порада: не сподівайтесь на те, що у нас в країні дуже розвинута система електронного документообігу. І що Ви, надіславши весь пакет документів для внесення Закладу до Держреєстру в електронному вигляді, без проблем отримаєте потрібну Вам довідку. Не полінуйтеся, знайдіть можливість і проїдьтеся до Мінсоцполітики. Там Вас точно ніхто не з'їсть, але отримання довідки буде більш гарантованим. Та й поради спеціалістів ніколи не завадять. Але! Отримання цієї довідки є обов'язковим! Це, так би мовити, пропускний квиток Вашого Закладу в офіційний світ оздоровлення та відпочинку.

Приклад довідки про внесення до Держреєстру табору «Сузір'я».

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

**ДОВІДКА
про внесення дитячого закладу оздоровлення
та відпочинку до Державного реєстру**

Найменування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку
Сумський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку – табір
"Сузір'я" комунальної установи Сумської обласної ради "Сумський обласний
центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного
виховання"

Місцезнаходження 40030, Сумська область, м. Суми, вул. Кузнечна, 2

Інформація про власника (засновника) та керівника дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

Власник (засновник) Сумська обласна рада

Керівник – директор Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку – табір "Сузір'я" комунальної установи Сумської обласної ради "Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання" Мирошніченко Г.М.

Ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ 35907121

Дата та номер рішення про внесення дитячого закладу оздоровлення та відпочинку до Державного реєстру 03.12.2013, протокол № 5

Номер у Державному реєстрі 0651

**Заступник Міністра –
керівник апарату**

2013 р.

В. Коломісць

М2 Міністерство соціальної політики України
№14278/6/14-13/115 від 13.12.2013

Після того, як Ваш Заклад буде офіційно внесено до Держреєстру, Вашим подальшим кроком має стати наступне: у кожній області (місті, районі, ОТГ) є структурний підрозділ органу місцевої влади, який відповідає та координує оздоровчо-відпочинковий процес, оскільки цей напрямок є одним із пріоритетів держави в соціально-гуманітарній сфері. Так, як це на рівні держави робить Мінсоцполітики. Парадоксальним є те, що в кожній області (а тим паче місті, районі, ОТГ) цими підрозділами не обов'язково будуть підрозділи соціального захисту. Це можуть бути, наприклад, Департаменти (управління, відділи, сектори) освіти і науки, молоді та спорту, культури та тризму. Але знайти їх не так важко. Так от, коли Ви з'ясуєте, хто у Вашій громаді є «головним» у питаннях оздоровлення та відпочинку, Ви маєте повідомити цей орган про те, що утворився новий дитячий заклад оздоровлення та відпочинку. Для цього ви пишете офіційного листа від імені власника Закладу, в якому повідомляєте наступні речі:

1. Назва, дата створення, найменування власника та форма власності.
2. Дата внесення до Держреєстру та номер довідки (додаєте її копію).
3. Просите включити Ваш Заклад до плану проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

Атестація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку є обов'язковою формою державного контролю за їх діяльність. Атестація проводиться раз на п'ять років. Для цього в кожній області утворюється відповідна комісія. Для проведення атестації Мінсоцполітики розроблені критерії оцінювання, згідно з якими Заклад набирає бали та отримує категорію (III-ю, II-гу, I-шу чи вищу). НЕатестований заклад НЕ має права працювати з дітьми!!! Тому Вам доведеться пройти цей шлях. Він доволі непростий, але абсолютно реальний. Все про атестацію дитячих закладів оздоровлення та відпочинку можна дізнатися за наступними посиланнями.

Законодавча підказка:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/426-2009-%D0%BF>

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1750-12>

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0357-10>

4. Просите включити Ваш заклад до обласної мережі закладів оздоровлення та відпочинку (мережа оздоровчо-відпочинкових закладів області затверджується відповідним розпорядженням голови обласної державної адміністрації).

Після того, як всі ці ритуальні процедури буде виконано, вважайте, що перший крок успішно пройдено, адже тепер у Вашій області (місті, районі,

ОТГ, селі, селищі) може сміливо та офіційно працювати новий дитячий заклад (*маленька підказка: формуючи назву закладу, не включайте у неї слово «табір», є вірогідність того, що в рамках процесу декомунізації це слово буде заборонено, і тоді Вам доведеться робити багато змін у документації*).

Наступний розділ нашої збірки познайомить Вас з основним переліком (із прикладами) документації, яка є обов'язковою та яка має бути наявною у кожному закладі оздоровлення та відпочинку. Перелік чималий, але попереду «довгі осінньо-зимові вечори», тому Ви справитеся!) Тож, вперед!

2.2. «Вуса, лапи та хвіст», або які документи є обов'язковими для уже створеного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

Якщо Ви пригадаєте, про що йшлося кількома сторінками вище (ну або прочитаєте), то ми не лише створили Заклад, але й призначили директора. Але напевно чи Заклад зможе функціонувати виключно з одним директором. Напевно, логічним є наявність й інших працівників. Офіційно це має назву штатний розпис. І знову нам не доведеться вигадувати колесо. На допомогу прийде чинне законодавство. Типові штатні нормативи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку затверджені наказом Міністерства молоді та спорту від 16.04.2009 № 1254.

Їх можна знайти за посиланням:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0396-09>

Слід зазначити, що типові штатні нормативи не є досконалыми. Вони є часто не дуже прийнятними саме для наметових таборів. Проте, якщо Ви все ж таки створили офіційний заклад, слід все оформити (принаймні документально) згідно з чинними законодавством. Для прикладу нижче прикріплюємо штатний розпис табору «Сузір'я». Як Ви можете бачити, затверджує Штат власник закладу, а підписує директор та бухгалтер. Варто зазначити, що по деяким посадам (вихователі, медпрацівник, кухар, плаврук) існують вимоги щодо фахової підготовки.

Так, наприклад, директор Закладу, як особа, що відповідає за все, обов'язково має пройти навчання з пожежної безпеки (організовує місцевий підрозділ з питань МНС) та охорони праці (організовує місцева інспекція з охорони праці).

Медпрацівник (и) повинні мати відповідну освіту та пройти курси для медичних працівників закладів оздоровлення та відпочинку. Такі курси щороку організовує обласне управління охорони здоров'я.

Кухарі мають бути теж з освітою кухаря! (що не завжди грає в «плюс» для наметових таборів) та пройти навчання-інструктаж, організоване територіальним органом Держпродспоживслужби (вона ж – Санстанція).

Вимогою до вихователів є наступне: вихователями мають працювати або педагогічні працівники, або студенти 3-6 курсів ВНЗ III-IV рівнів акредитації. Обов'язкового навчання для вихователів немає, але багато організацій такі навчання проводять. Наприклад, Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення туризму та військово-патріотичного виховання щороку проводить «Школу вихователя» саме для потенційних працівників наметових таборів. Така ініціатива навіть принесе Вашому закладу додаткові бали під час проходження ним державної атестації.

Приклад штатного розпису табору «Сузір'я».

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
28 січня 2002 року № 57
(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 26 листопада 2012 року № 1220)

Затверджую
штат у кількості 24 (двадцять чотири) штатних одиниць
з місячним фондом заробітної плати за посадовими
окладами 47 249,00 (Сорок сім тисяч двісті сорок дев'ять)
гривень
Директор КУСОР «Сумський обласний центр відпочинку,
оздоровлення, туризму та військово-патріотичного
виховання»

О.В. Такул

(число, місяць, рік)

М. П.

ШТАТНИЙ РОЗПИС на 2017 рік

Комуніальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»

№ з/п	Назва структурного підрозділу та посад	Кількість штатних посад	Посадовий оклад (грн.)	Фонд заробітної плати на місяць за посадовими окладами (грн.)
Сумський обласний позаміський заклад оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я», І тематична зміна				
1	Директор табору	1	2512	2512
2	Старший вихователь	1	2157	2157
3	Культурорганізатор	1	2157	2157
4	Фізичний вихователь	2	2050	4100
5	Вихователь	11	2050	22550
6	Підмінний вихователь	2	2050	4100
7	Медичний працівник	1	1943	1943
8	Кухар	1	1612	1612
9	Помічник кухаря	2	1543	3086
10	Підсобний робітник	1	1516	1516
11	Вантажник	1	1516	1516
	Усього	24	x	47249

Директор Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я»

Г.М. Мирошніченко
(підпис) (ініціали і прізвище)

Головний бухгалтер

Н.А. Кізенко
(підпис) (ініціали і прізвище)

М. П.

Оскільки Ви створили офіційний Заклад, Ви отримали велику перевагу: Вам не потрібно, як раніше, здійснювати пошук ресурсів на забезпечення кожної окремої статті витрат (потреб) для проведення наметового табору. Тобто, якщо Ви раніше кожну зі статей (харчування, транспорт, канцелярка, спорядження, оплата праці і т.д.) «закривали» по-різному, шукаючи постійно для цього джерело фінансування, то ставши Закладом, ситуація дещо змінилася. Тепер Ви можете (повинні) продавати путівки, як основний продукт Закладу. А уже вартість путівки включає в себе всі необхідні статті витрат. Це називається «калькуляція путівки», і це є ще одним обов'язковим внутрішнім документом Закладу.

Нижче наводимо **приклад** калькуляції табору «Сузір'я»

ПОГОДЖУЮ В.о. директора КУ СОР «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»	ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я»
_____ О.В. Такул « » 2017 року	_____ Г.М. Мирошніченко « » 2017 року

Калькуляція
вартості однієї путівки на I, II та III тематичну зміну в Сумському обласному позаміському закладі оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я» комунальної установи Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»

№ з/п	Перелік послуг	Витрати на 1 дитину (1 доба в грн.)	Витрати на 14 діб на 1 путівку
1	Фонд оплати праці	37,1429	520,0000
2	Нарахування на ФОП (22%)	8,1714	114,4000
3	Харчування 90 грн.* 14 днів	90,000	1260,0000
4	Лікарські засоби та медичне обладнання	2,000	28,0000
5	Культурно-масові заходи	4,000	56,0000
6	Транспортні послуги	5,000	70,0000
7	Предмети та матеріали	10,8286	151,6000
Разом		157,14	2200,00

Слід зазначити, що на сьогодні на законодавчому рівні не розроблено і не затверджено типової калькуляції путівки. З одного боку, така ситуація може породжувати корупцію (адже кожен власник, особливо приватних Закладів, включає до калькуляції різні статті витрат і абсолютно по-різному (а часто – не виправдано) розподіляє фінансове співвідношення). А з іншого боку, для таких власників як ми з Вами, чесних та порядних, це можливість передбачати і розподіляти витрати грамотно і раціонально, що дозволить і дітей у наметовому таборі гідно утримувати, і поновлювати матеріально-технічну базу. Всі кошти, які заробить Заклад від продажу путівок, йдуть на його спец.рахунок та можуть витратитися на функції пов'язані з його діяльністю та утриманням.

Наступним документом у переліку є Санітарний паспорт Закладу. Формується він на підставі нормативних актів, розробниками яких є Держпродспоживслужба (Санстанція).

Ще одним документом, що погоджується з Держпродспоживслужбою, є дозвіл на вивіз дітей до Закладу. Він теж оформлюється за встановленою формою і є обов'язковим.

Взагалі, створивши оздоровчий заклад, Ви маєте зрозуміти, що такий орган як Держпродспоживслужба стане для Вас найчастіше відвідуваною установою. Звісно, стереотип про те, що Санстанція – це «вселенське зло», зіграв свій негативний вплив, і, на жаль, хай на невеликий відсоток, але цей стереотип виправданий. Але! Насправді нічого страшного у співпраці з цією службою немає. І всі багаточисельні перевірки теж можливо витримати. Будьте мудрішими – створивши заклад, не чекайте, пітніючи від страху, що до вас нагряне «ревізор», підіть до «ревізора» першими. Налагодьте зв'язок з місцевою Держпродспоживслужбою. І замість чисельних заборон Ви отримаєте консультації і поради. І краще домовлятися «на березі», тобто краще запитати «Як зробити правильно?», а не «Що тепер робити, бо відразу ми зробили неправильно?». Врешті-решт вимоги до таборів по лінії Держпродспоживслужби однакові для всіх. Тому, якщо Ваші місцеві держпродспоживслужбовці будуть ставити палки в колеса Вашої невгамовної машини, не хвилюйтеся! Телефонуйте колегам з інших областей, аргументуйте успішним досвідом, все вийде!

Нижче наводимо приклади документів, про які щойно була мова: санітарний паспорт і дозвіл на вивіз дітей.

Приклад – санітарний паспорт табору «Сузір'я»

САНІТАРНИЙ ПАСПОРТ СУМСЬКОГО ОБЛАСНОГО ПОЗАМІСЬКОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ – ТАБІР «СУЗІР'Я» створеного на базі КУ СОР СОЦ ВОТ ВПВ в 2010 році

1. Місце знаходження табору берег річки Псел

2. Телефону (050) 6213276

3. Адреса Лебединський район, с. Червлене

4. Забезпечення спальних приміщень:

Ліжка – намети; постільна білизна – вкладиші; стільці, тумбочки - лавочки

5. Санітарна очистка території приміщень:

Кількість двірників - 0,

Кількість техпрацівників - 0,

Кількість туалетних приміщень – пристосованих 2,

6. Наявність майданчиків для сміттєзбірників - обладнаний

Вивіз сміття – договір з Лебединською філією ПрАТ «Райз-Максимко»

7. Харчоблок:

Забезпечення холодильним та технологічним обладнанням – забезпечені згідно договору

Наявність холодного водопостачання - привозна вода згідно договору.

Наявність гарячого водопостачання - відсутнє

Вентиляція - відсутня

Наявність складських приміщень - пристосований льох.

Режим харчування - 5 разове

Наявність побутових приміщень, умивальників, санвузлів - пристосовані, 20
рукомийників, 2 надвірних туалети та 4 літніх душа

8. Медичне обслуговування:

Наявність медкабінету - обладнаний намет медкабінету та 2 ізолятора

Наявність холодильника – сумка холодильник

Наявність бюлетеню з питань гігієни відпочинку та профілактики захворювань - так

9. Наявність спортмайданчика - обладнаний

Наявність приміщень для роботи в негоду (ігрові кімнати) - шатри

10. Кімната школяра - -----

11. Телефонізація – 050-621-32-76

12. Протипожежні засоби :

Наявність інструкції пожежної безпеки - є в наявності

Наявність вогнегасників - 4

Директор Сумського обласного позаміського
закладу оздоровлення та відпочинку –
табір «Сузір'я»

Г.М. Мирошніченко

Начальник управління
Держпродспоживслужби в
Лебединському районі

Приклад – дозвіл на вивіз дітей до табору «Сузір'я»

Д О З В І Л
на вивіз дітей та підлітків до оздоровчого закладу,
студентського, будівельного табору, сільського господарського загону
від « ____ » _____ 20 ____ р.

Управління Держпродспоживслужби в Лебединському районі дозволяє вивіз дітей до Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я», який розташований за адресою: Лебединський район, с. Червлене (наметове містечко)

Дозвіл виданий на підставі документів : **санітарний паспорт**

1. Акту приймання табору від « ____ » _____ 20 ____ р.
2. Аналізу води від _____ 20 ____ р.
3. Дозволу територіальної санепідстанції, де розташований табір (дата підписання санітарного паспорта на оздоровчий заклад), та довідки про епідситуацію яка видана за три дні до виїзду **територія Червленівської сільської ради**
4. Штатної відомості співробітників закладу в кількості _____
5. Довідок про проходження співробітниками закладу:

медичний огляд **додається**

огляду на венеричні захворювання **медичний огляд додається**

мазок на GN **медичний огляд додається**

аналіз крові на RW **медичний огляд додається**

дослідження на бактеріоносійство дифтерії та кишкових інфекцій **медичний огляд додається**

гельмінтоносійство **медичний огляд додається**

флюорографії **медичний огляд додається**

проведення профілактичних щеплень **медичний огляд додається**

6. Довідок про проведення дезінфекції, дезінсекції в приміщеннях та території _____
7. Заключення технічного інспектора праці _____
8. Заклучення організації державного пожежного нагляду: при умові дотримання вимог та правил пожежної безпеки _____

Дата виїзду

« ____ » _____ 20 ____ р.

Начальник управління
Держпродспоживслужби
в Лебединському районі

АЛЕ! Ніколи не варто забувати, що які б суб'єктивні причини у кожного з перевіряючих не були, хто б як не сприймав наметове таборування, об'єктивно головним пріоритетом для кожного з учасників процесу має стати безпека здоров'я та життєдіяльності дітей, які перебувають у Вашому закладі! Тому і слід дотримуватися норм, не ігнорувати перевірки та приписи за їх результатами, можливо навіть самим ініціювати ці перевірки.

Як показала практика, ще жодного випадку отруєння дітей у наметових таборах не траплялося (на відміну від стаціонарів). Давайте разом не псувати цієї статистики!

Ще одним пакетом документів табору є затверджені директором документи, що регулюють організацію виховного процесу:

- розпорядок дня;
- план – сітка заходів на зміну;
- календарний план виховної роботи на всю зміну;
- сценарії заходів;
- план роботи старшого вихователя, медичного працівника, культторга, психолога (якщо є);
- план роботи гуртків та секцій.

Ці всі документи знаходяться у великій кількості в доступних джерелах. Ваша задача – задокументувати все те, що Ви і без того робите разом з дітьми у Вашому таборі! Всі заходи, тренінги, бесіди, ігри, змагання, які Ви проводите, просто оформіть документально.

І не потрібно лякатися великого обсягу документів або відсутності якогось виду діяльності. Все це у Вашому закладі, повірте, є. Просто потрібно грамотно оформити.

Наприклад, Ви з дітьми співаєте щодня українських пісень – у Вас діє вокальний гурток або гурток української пісні. У Вас є в Закладі гітарист – значить у Вас є гурток гри на гітарі. Ви проводите змагання з футболу, волейболу чи ще чогось – у Вас функціонують спортивні секції. У вас є цікаві книжки, які діти привезли із собою, або Ви привезли для них – у Вас заклад оснащений бібліотечним куточком.

З одного боку, все це виглядає комічно, а з іншого – допоки в нашій країні не визнають роботу великого кола громадських ентузіастів законодавчо ефективною та дієвою, доводиться мовою існуючого законодавства відстоювати своє місце під сонцем. Давайте робити це разом!

Порада: щоб вірно оформити всю документацію щодо виховної роботи, зверніться до місцевого підрозділу з питань освіти, а ще краще – позашкільної освіти. Саме вони контролюють ці моменти.

Окремою темою для розмови про діяльність Закладу є організація режиму харчування дітей.

У першу чергу, вкотре наголосимо, що безпека дитини – наш головний пріоритет. Тому харчуватися діти мають свіжими, якісними продуктами, смачними збалансованими стравами, вчасно та вірно приготованими.

Із законодавчої точки зору цей процес урегульовано великою кількістю нормативних вимог.

Передусім, звертаємо Вашу увагу на те, що існують норми харчування дітей у різних дитячих закладах, які затверджені Постановою КМУ № 1591 аж у далекому 2004 році!

Знайти постанову ми можемо за посиланням:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1591-2004-%D0%BF>

Усю Постанову можете не перечитувати, нам потрібен лише додаток 6 у ній, бо саме в ньому виписані норми харчування дітей у наметових містечках (саме те, що підходить нам). І от тут ми натикаємося на один з найбільших каменів законодавства, який сподіваємося спільно з Вами зрушити з місця. Якщо Ви подивитесь на ці додатки, то побачите, що норми розписані не лише по продуктам, їх вазі та калорійності, але й по віковим групам. АЛЕ! Якщо в усіх інших закладах ці вікові групи починаються мінімум з 6 років, то норми харчування в наметових містечках розраховані лише для дітей від 12 років!!! І це проблема. Бо по суті це пряма законодавча заборона приймати до нашого створеного офіційного закладу дітей молодше 12 років! А ми впевнені, що досвід кожного з Вас говорить про зовсім зворотні речі. Саме тому ми прагнемо змінити ці норми. Але поки що маємо те, що маємо.

Приклад Додатку 6 вищезгаданої Постанови.

Додаток 6
до постанови Кабінету Міністрів України
від 22 листопада 2004 р. № 1591
(в редакції [постанови Кабінету Міністрів України](#)
[від 6 серпня 2014 р. № 353](#))

НОРМИ

харчування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку
(денна норма на одну дитину, грамів/ккал)

Найменування продукту	Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку			
	праці та відпочинку, наметові	позаміські (стаціонарні),	санаторного типу	табір з денним перебуванням

	<u>містечка</u>	дитячі центри				діти віком 8-14 років включно
	діти віком 12-17 років включно	діти віком до 10 років включно	діти віком 11-17 років включно	діти віком до 10 років включно	діти віком 11-17 років включно	
Хліб житній	150/393	100/254	125/308	125/308	125/308	40/131
Хліб пшеничний	200/521	125/380	150/395	200/521	200/521	90/234
Борошно пшеничне	70/164	50/158	50/158	30/101	40/172	10/33
Крохмаль*	4/15	4/15	4/15	4/15	4/15	3/10
Крупи, бобові, макаронні вироби	140/360	65/221	85/372	65/221	85/372	32/120
Картопля	400/233	320/181	400/233	320/181	400/233	180/132
Овочі різні	420/24	350/20	450/27	350/20	450/50	210/22
Фрукти свіжі	250/105	250/105	250/105	300/326	450/468	50/21
Соки	200/84	200/84	200/84	200/84	200/84	50/21
Фрукти сушені*	20/51	15/46	15/46	10/56	10/56	10/28
Кондитерські вироби	50/173	50/173	50/173	50/195	50/195	10/46
Цукор	60/217	40/176	60/217	50/185	60/217	35/147
Мед, медопродукти*	4/13	4/13	4/13	5/16	5/16	2/6
Масло вершкове	40/237	45/320	50/367	45/320	50/367	20/148
Олія	20/160	18/156	20/160	15/144	20/160	8/70
Сало*	7/30	5/21	9/38	5/21	5/21	
Яйця, штук	1/64	1/64	1/64	1/64	1/64	
Молоко, кисломолочні продукти	500/230	500/230	500/230	500/230	500/230	250/147
Сир кисломолочний	50/71	40/57	40/57	60/86	60/86	25/37
Сир твердий	20/58	15/47	15/47	10/30	10/30	5/15
Сметана*	25/71	15/57	15/57	15/57	15/57	10/28
М'ясо, птиця	220/380	160/320	200/360	200/360	220/380	80/182
М'ясо-ковбасні вироби	40/150	20/120	20/120	20/120	20/120	
Риба, рибопродукти*	60/30	55/28	65/33	60/30	70/35	30/15
Кава злакова*	3,5/0	1,5/0	1,5/0	2,5/0	2,5/0	1/0
Какао*	1/6	1/6	1/6	1/6	1/6	
Чай	1,5/0	0,5/0	0,5/0	0,5/0	0,5/0	0,1/0
Сіль, сіль йодована	10/0	10/0	10/0	10/0	10/0	8/0

Дріжджі	2/0	2/0	2/0	2/0	2/0	
Лавровий лист	0,01/0	0,01/0	0,01/0	0,01/0	0,01/0	0,01/0
Кислота лимонна	0,05/0	0,05/0	0,05/0	0,05/0	0,05/0	0,05/0
Хімічний склад						
Білки	144	113	125	123	129	58
у тому числі тваринні	72	39	68	82	82	35
Жири	131	113	119	115	115	57
у тому числі рослинні	25	15	23	20	20	8
Вуглеводи	540	418	487	417	434	212
Енергоцінність, ккал	3840	3252	3685	3697	4263	1593

Примітка.

1. Зірочкою (*) позначаються продукти, які споживаються кілька разів на тиждень. Наприклад, денна норма риби - 60 грамів на дитину використовується в меню три рази на тиждень. Розрахунок проводиться таким чином: $(60 \times 7) : 3 = 420 : 3 = 140$ грамів.
2. Продукти щоденного споживання (молоко, хліб, масло вершкове) використовуються у межах денної норми ± 5 відсотків.
3. Показники калорійності харчових продуктів є середніми і можуть змінюватися залежно від виду, сорту продукту, способу обробки, технології приготування чи рецептури страви тощо.

Наступними обов'язковими документами з режиму харчування, які мають бути у Вашому закладі і які в обов'язковому порядку у Вас попросить майже кожен перевіряючий, є:

- двотижневе перспективне меню. Складається воно згідно норм Постанови №1591 (про неї ми щойно згадували), затверджується керівником Закладу та погоджується із Держпродспоживслужбою (а з нею Ви уже в майже дружніх стосунках);
- меню-розкладка на кожен день, яке формується із затвердженого перспективного меню, затверджується директором закладу, підписується кухаром, медпрацівником та комірником (за наявності такого);
- перелік постачальників продуктів харчування, який також затверджується Держпродспоживслужбою. А самі постачальники мають отримати в цій службі відповідні дозволи;
- договір на зберігання продуктів (молочна продукція, ковбасна тощо). Необхідність обумовлена тим, що в наметових таборах рідко зустрінеш холодильники. Тому виникає потреба домовитися з кимось (найближчий магазин, сільрада тощо), з якими Ви можете укласти договір на зберігання продуктів;

- договір (або інші документи) на постачання питної води;
- технологічні картки страв, які включені до меню. Складаються вони за встановленою формою.

Слід також пам'ятати, що всі працівники табору мають пройти медичний огляд, а у медпрацівника мають зберігатися всі санітарні книжки працюючих. І якщо Заклад включено до обласної мережі (про що ми уже говорили), медогляд працівники пройдуть абсолютно безкоштовно!

Нижче наводимо **приклад** деяких документів із переліку:

- договір на зберігання продуктів харчування;
- технологічні картки деяких страв;
- перспективне меню.

ПРИКЛАДИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ КАРТОК

«ПОГОДЖЕНО»
В.о. начальника Лебединського
міськрайонного управління Головного
управління Держсанепідслужби у Сумській
області

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Сумського обласного
позаміського закладу оздоровлення та
відпочинку – табір «Сузір'я»

_____ **А.А. Приходько**

_____ **Г.М. Мирошниченко**

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА №17

Каша гречана (розсипчаста)

№ з/п	Сировина	маса сировини, г		Нормативна документація, що регламентує вимоги до якості сировини
		Брутто	Нетто	
1	Крупа гречана	95	95	ГОСТ 5550-74
2	Вода	143	143	ГОСТ 2874-82
	маса каші	-	200	
3	Масло вершкове	10	10	ГОСТ 37-91
	Вихід	-	210	

ТЕХНОЛОГІЯ ПРИГОТУВАННЯ

В казан з киплячою водою всипають перебрану крупу, перемішують і відварюють до загустіння. Потім нагрів зменшують, котел щільно накривають кришкою і залишають для упривання на повільному вогні або в духовці на 1,5...2 години. У кашу кладуть 1/2 норми розтопленого вершкового масла. Частину масла вводять при подачі порційно.

Характеристика готової страви

Зовнішній вигляд: зерна крупи цілі, добре набрякли або злегка розварилися, каша полита вершковим маслом.

Колір: від світло - до - темно-коричневого.

Смак: характерний для гречаної каші і масла.

Запах: круп'яної з ароматом вершкового масла.

Консистенція: розсипчаста, м'яка, однорідна.

Термін зберігання: не більше 1 години з моменту приготування.

Мікробіологічні показники готової страви:

Кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів, КОЕ / г, не більше	Кількість продукту (г), в якому не допускається				Примітка
	БГКП (коліформи)	Зол. стафілокок	Патогенні мікроорганізми, в т.ч. сальмонели	бактерії роду Proteus	
1×10^3	1,0	1,0	25	0.1	

У 100 г продукту міститься:

Білків, г	6
Жирів, г	7,06
Вуглеводів, г	30,8
Енергетична цінність, ккал	210,74

Розробник

Лабораторія "Проблем стандартизації в
ресторанному господарстві" ХДУХТ

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. начальника Лебединського
міськрайонного управління Головного
управління Держсанепідслужби у Сумській
області

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Сумського обласного позаміського
закладу оздоровлення та відпочинку – табір
«Сузір'я»

А.А. Приходько

Г.М. Мирошниченко

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА №8

Компот із суміші сухофруктів

№ з/п	Сировина	Маса сировини, г		Нормативна документація, що регламентує вимоги до якості сировини
		брутто	нетто	
1	Яблука, груші, чорнослив, урюк, курага, родзинки та ін.	20	50*	ГОСТ 28502-90
2	Цукор	20	20	ДСТУ 2316-93
3	Вода	200	200	ГОСТ 2874-82
	Вихід	-	200	

Технологія приготування

Сухофрукти сортують за видами, перебирають, видаляючи сторонні домішки, ретельно промивають у теплій воді, змінюючи її кілька разів. Підготовлені сухофрукти, заливають гарячою водою, нагрівають до кипіння, всипають цукор і варять до готовності, дотримуючись черговості. Груші сушені залежно від величини і виду варять 1...2 години, яблука - 20...30 хв., чорнослив, урюк, курагу 10...20 хв., родзинки 5...10 хв. Компот настоюють протягом 3...5 годин.

Готовий компот розливають у склянки або чашки.

Характеристика готової страви

Зовнішній вигляд: плоди і ягоди зварені до повної готовності, зберегли свою форму або частково розварені, покладені в склянку і залиті сиропом.

Колір: від світло-до темно-коричневого

Смак: кисло-солодкий.

Запах: виражений аромат сушених фруктів.

Консистенція: фруктів - м'яка.

Термін зберігання: не більше 1 години з моменту приготування.

Мікробіологічні показники готової страви:

Кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів, КОЕ / г, не більше	Кількість продукту (г), в якому не допускається			Примітка
	БГКП (коліформи)	Зол. стафілокок	Патогенні мікроорганізми, в т.ч. сальмонели	
5x10 ²	1,0	1,0	50	

У 100 г продукту міститься:

Білків, г	0,3
Жирів, г	-
Вуглеводів, г	15,75
Енергетична цінність, ккал	64,2

Розробник

Лабораторія "Проблем стандартизації в ресторанному господарстві" ХДУХТ

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. начальника Лебединського
міськрайонного управління Головного
управління Держсанепідслужби у Сумській
області

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Сумського обласного позаміського
закладу оздоровлення та відпочинку – табір
«Сузір'я»

А.А. Приходько

Г.М. Мирошніченко

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА №4

Суп картопляний з тушкованим м'ясом

№ з/п	Сировина	маса сировини, г		Нормативна документація, що регламентує вимоги до якості сировини
		Брутто	Нетто	
1	Яловичина тушкована	45	45	ГОСТ 6201-68
2	Картопля	104	62,5	ГОСТ 7176-85
	або картопля молода	78	62,5	
3	Морква	22	16	ГОСТ 1721-85
	або морква молода	32	16	ДСТУ 286-91
4	Цибуля ріпчаста	21	17,4	ДСТУ 3234-95
5	Масло вершкове	6	6	ГОСТ 37-91
6	Зелень петрушки, кропу	8	6	РСТ УССР 302-89
				РСТ УСРСР 304-89
7	Вода	-	210	ГОСТ 2874-82
	Вихід	-	300	

ТЕХНОЛОГІЯ ПРИГОТУВАННЯ

Овочі й картоплю попередньо перебирають, ретельно промивають і очищають. Повторно промивають у проточній воді. Цибулю ріпчасту перебирають, видаляють дінце, шийку, сухе листя і промивають у проточній воді. Підготовлену моркву нарізають соломкою. Моркву та цибулю, нарізану півкільцями, пасерують з вершковим маслом при температурі 110...120°C протягом 10...15 хвилин. У кип'ячий бульйон кладуть нарізану невеликими шматочками картоплю, пасеровані овочі і варять протягом 15...20 хвилин. Потім в киплячий суп кладуть яловичину тушковану і варять протягом 5-7 хвилин на невеликому вогні. При подачі супу посипають рубленою зеленню.

Характеристика готової страви

Зовнішній вигляд: на поверхні блискітки жиру і зелені, овочі зберегли форму нарізки або частково втратили її.

Колір: рідкої частини - кремовий, жиру на поверхні - жовтий.

Смак: в міру солоний, характерний для пасерованих та варених овочів і м'яса.

Запах: пасерованих овочів та м'яса.

Консистенція: овочів – м'яка, м'яса – м'яка, соковита.

Термін зберігання: не більше 1 години з моменту приготування.

Мікробіологічні показники готової страви:

Кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів, КОЕ/г, не більше	Кількість продукту (г), в якому не допускається				Примітка
	БГКП (коліформи)	Зол. стафілокок	Патогенні мікроорганізми, в т.ч. сальмонели	Бактерії роду Proteus	
5x10 ²	1,0	1,0	25	0.1	

У 100 г продукту міститься:

Білків, г

4,7

Жирів, г

3,15

Вуглеводів, г

7,85

Енергетична цінність, ккал

78,55

Розробник

Лабораторія "Проблем стандартизації в ресторанному господарстві" ХДУХТ

ПРИКЛАД ДОГОВОРУ НА ЗБЕРІГАННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Договір № _____

на надання послуг зі зберігання продуктів харчування

м. Суми

29 червня 2017 року

Комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання» (надалі Замовник) в особі директора Такула Олександра Васильовича, що діє на підставі Статуту, з одного боку, та

(надалі Виконавець), що діє на підставі Свідоцтва з іншого боку, уклали даний Договір про наступне:

1. Предмет договору

Предметом договору є зберігання продуктів харчування.

2. Умови договору

2.1. Виконавець забезпечує зберігання швидкопсувних продуктів харчування в спеціальних морозильних камерах протягом відпочинкових змін табору Сузір'я. Сума сплати за надані послуги виходить із розрахунку затрачених Квт / год. за ціною встановленою виконавцем за 1 Квт.

2.2. Термін та якість надання послуг підтверджуються актом виконаних робіт, підписаним двома сторонами.

2.3. Замовник оплачує послуги згідно підписаного акту виконаних робіт.

2.4. В разі, якщо на момент підписання документів про надання послуг змінилася ціна на тарифи, вказана в акті виконаних робіт сума залишається без зміни. Послуги вважаються виконаними з моменту підписання акту виконаних робіт.

3. Права та обов'язки сторін

3.1. Замовник має право перевіряти якість надання послуг та стан холодильного обладнання.

3.2 Замовник зобов'язаний передавати продукти харчування Виконавцю лише в придатному для приготування стані.

3.2 Замовник зобов'язаний оплатити витрати Виконавця згідно акту виконаних робіт.

3.3. Виконавець має право анулювати рахунок після закінчення строку його дії, вказаному в п.2.4.

3.4 Виконавець має право звернутися до суду у встановленому порядку, якщо послуги були надані і не оплачені своєчасно.

3.5. В разі виявлення замовником браку або псування продуктів після підписання документів на передачу, і якщо виконані умови законодавства України про захист прав споживачів, виконавець зобов'язаний відшкодувати збитки замовнику в повному обсязі.

3.6 В разі не виконання умов договору до виконавця застосовуються штрафні санкції в розмірі облікової ставки НБУ протягом терміну невиконання з дня отримання коштів.

3.7 Підписання цього договору не надає виконавцю виключного права на надання послуг і не перешкоджає замовнику укласти договори з іншими виконавцями .

3.8. Жодна із сторін не має права передавати свої права та обов'язки третій стороні без письмової згоди іншої сторони.

4. Порядок розрахунків

4.1 Розрахунки за надані послуги проводяться згідно підписаного акту виконаних робіт.

5. Відповідальність сторін

6.1. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань згідно з договором сторони несуть відповідальність згідно з цим договором і чинним законодавством України.

6. Інші умови

7.1. Даний Договір укладено у двох оригінальних примірниках, по одному для кожної із сторін.

7.2. У випадках, не передбачених даним Договором, сторони керуються чинним цивільним законодавством.

7.3. Після підписання даного Договору всі попередні переговори з ним, листування, попередні угоди та протоколи про наміри з питань, що так чи інакше стосуються даного Договору, втрачають юридичну силу.

7.4. Усі виправлення за текстом даного Договору мають юридичну силу лише при взаємному їх посвідченні представниками сторін у кожному окремому випадку.

7. Термін дії та умови зміни, розірвання договору

8.1. Цей договір діє з моменту підписання його обома сторонами до 20.08.2017 р. Умови договору зберігають силу протягом усього терміну дії Договору.

8.2. Зміни та доповнення до Договору вносяться шляхом укладання додаткових угод, що підписуються кожною із сторін і становлять невід'ємну частину Договору. Пропозиції щодо зміни та доповнення Договору однієї сторони розглядаються іншою стороною протягом 10 днів з дня їх офіційного надходження з наданням відповіді подавачу пропозиції протягом послідуєчих 5-ти днів.

8.3. Кожна із сторін має право розірвати договір, попередивши про це іншу сторону письмово не пізніше як за 2 місяці до передбаченого строку припинення дії договірних відносин. Розірвання договору здійснюється у порядку, встановленому за домовленістю сторін.

Юридичні адреси, банківські реквізити і підписи сторін:

ЗАМОВНИК	ВИКОНАВЕЦЬ
КУ СОР «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»	
40030, м. Суми, вул. Кузнечна, 2	
р/р 35420201020532	
ГУДКСУ в Сумській області МФО 837013	
Код ЄДРПОУ 35907121	
В.о. директора Центру	
_____ О.В. Такул	

**ПРИКЛАД ПЕРСПЕКТИВНОГО МЕНЮ (титульна сторінка, меню
одного дня)**

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ВІДПОЧИНКУ,
ОЗДОРОВЛЕННЯ, ТУРИЗМУ ТА ВІЙСЬКОВО - ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ»**

«ПОГОДЖЕНО»
В.о. начальника управління
Держпродспоживслужби
в Лебединському районі

_____ О. І.Хрін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Сумського обласного позаміського
закладу оздоровлення та відпочинку - табір
«Сузір'я»

_____ Г.М. Мирошніченко

ПЕРСПЕКТИВНЕ МЕНЮ

НА ХАРЧУВАННЯ ВИХОВАНЦІВ з 22.06.2016 року

**В СУМСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ПОЗАМІСЬКОМУ ЗАКЛАДІ
ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ - ТАБІР «СУЗІР'Я»
НА ЛІТНІЙ ПЕРІОД 2016 РОКУ**

Розроблено на основі Постанови КМУ
від 22.11.2004 р. № 1591

М. СУМИ

ПОНЕДЛОК

	Страва	Діти віком 12 років і старші
Сніданок	Пшоняна каша (з маслом)	200/10
	Сарделька відварена вищого гатунку	40
	Огірок свіжий	100
	Хліб житній	50
	Чай з цукром, бутерброд з маслом	200/30/10
	Сир твердий	20
	Хліб пшеничний	30
Обід	Суп картопляний з тушкованим м'ясом	300
	Пюре картопляне	200
	Гуляш	100
	Салат з капусти білокачанної	100
	Хліб житній	50
	Хліб пшеничний, компот із сухофруктів	70/200
	Полудник	Сік фруктовий
Пряник		25
Сир кисломолочний		50
Фрукти свіжі		250
Вечеря	Каша рисова розсипчаста (з маслом)	150/8
	Ковбаса варена вищого гатунку	40
	Помідори свіжі	130
	Какао з молоком	200
	Сир твердий	20
	Хліб житній	50
	Хліб пшеничний	70
II Вечеря	Печиво	25
	Кефір	200
	Всього за день	
	„Б"	131,57
	„Ж"	121,46
	„В"	538,57
	К/кал	3788,56

Примітка: приблизна вартість харчування однієї дитини на добу до 65 грн.

Не менш важливим є питання медичного обслуговування в Закладі. Напевно, не варто обговорювати обов'язковість кваліфікованого

дипломованого медика у Зкладі. Так само як і наявність аптечки, і медикаментів для надання Долікарської медичної допомоги. Лікарську допомогу у Зкладі надавати НЕ можна! Для цього Зклад має укласти договір з найближчою лікарнею про обслуговування під час оздоровчої зміни! Є варіант, запропонований учасниками нашого семінару, оформлення страхового медичного обслуговування. Але досвід медичного страхування в нашій країні, на жаль, недостатньо розвинений. Особливо, коли мова йде про невеликі віддалені населені пункти. Тому обирайте той варіант, який реально здатен забезпечити належну медичну допомогу дитині, якщо така потреба виникне.

Окрім моментів, що стосуються харчування, виховного процесу і медичного обслуговування, існує ряд документів (а значить процесів), що є необхідними для виконання під час планування роботи Закладу.

Так, наприклад, має бути організовано процес охорони закладу. І знову таки, якщо Ваш Зклад знаходиться в обласній мережі закладів, то і на нього буде розповсюджене правило безкоштовного щоденного чергування представників Нацполіції. Але бажана ще наявність договірної співпраці з охоронними фірмами чи введення в штат охоронця. Ну і ніхто не відміняв цілодобове чергування вихователів разом з дітьми.

Необхідними також є процеси дератизації та дезінсекції території Закладу перед початком роботи (мова йде про кліщів, кусючих комах та звірів).

До того ж Ви маєте потурбуватися про вивіз і захоронення сміття.

Бажано, але не обов'язково, щоб у Вашому таборі цілодобово перебував транспортний засіб на випадок форсмажорів, та й взагалі це край необхідно.

Окремо слід проговорити про купання дітей. Ну, по-перше, для цього в Зкладі (чи то в штатному розписі, чи шляхом покладання функцій і роботи за сумісництвом) має бути плаврук! По-друге, облаштоване місце для купання. Відразу зазначимо, що місце для купання і пляж – це дві різні речі. І для одного, і для іншого існують вимоги щодо оформлення. Пляж – проблематичніше питання, тому в більшості таборах є облаштоване місце для купання. У чому полягає його облаштування? Наявність буйків, сонцезахисних споруд (бажано), обстежене водолазами місце для купання, наявність лабораторних висновків води. Все це підтверджується документально: висновки лабораторного дослідження води (робить лабораторний центр), акт обстеження акваторії пляжу та паспорт пляжу.

Ну і врешті-решт, коли ми говоримо про облаштування та організацію діяльності наметового табору, ключовою ознакою є саме характеристика

«наметовий», адже окрім виховних методик, напрямків, форматів, основною особливістю такого табору є умови проживання, а саме – намети! І якщо, реалізуючи молодіжний проект у форматі наметового табору, ми шукаємо спорядження аби де знайти, то, говорячи про створення офіційного оздоровчо-відпочинкового закладу, ми маємо ЗАБЕЗПЕЧИТИ наявність повного комплексу індивідуального та загального спорядження.

Якщо зазирнути ще в один нормативний документ, а саме:

Наказ МОЗ від 23.02.2012 284/20597 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок»

Знайти його можна за посиланням

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0284-12>

ми побачимо вимоги фактично до всього, у тому числі до облаштування місць для проживання.

Відразу скажемо відверто: зазначені вимоги багато в чому не відповідають реаліям, і часто вони порушуються з об'єктивних причин. І знову ж таки – наша з вами спільна задача ініціювати зміни і до цих вимог в тому числі. Але сам факт наявності та затвердженості таких окремих вимог – це уже прорив і додаткове підґрунтя для діяльності наметових таборів як офіційних закладів.

Наприклад, однією з вимог до наметів згідно з цим наказом є те, що їх висота має бути не нижче 170 см. Навіть якщо уявити таке наметове містечко – стає смішно. І 99% із нас цю норму ніколи не виконають.

Тим не менше, якщо Ви створюєте офіційний заклад, Ви маєте документально підтвердити наявність у Вас (власника закладу) необхідного туристичного спорядження. Це не означає, що відразу ж Ви маєте побігти в банк, взяти кредит і закупити все це (хоча і такі випадки є). Або Ви, аби лише отримати певні дозволи, звозите на один день спорядження усіх своїх рідних-друзів-знайомих. Ви просто маєте забезпечити комфортне перебування дітей у таборі. Для цього Ви можете орендувати майно, користуватися чийось або мати власне. Але будь-який варіант Ви маєте підтвердити документально. Тобто до загального пакету документів Ви докладаєте: або договір придбання чи балансову довідку власника Закладу, що підтверджує наявність власного майна, або договір оренди чи права користування майном з вичерпним його переліком. Окрім того, уже працюючий Заклад має забезпечити і документально довести те, що наявне індивідуальне

спорядження (зокрема, спальні мішки) не використовується 10 років поспіль беззмінно. Власник забезпечує їх регулярне прання та камерне знезаження. А для цього в Закладі теж мають бути відповідні договори. Не лякайтеся, у перший рік у Вас цього всього може не бути, Ви ж лише починаєте велике плавання. Але з часом, досвідом та у співпраці у Вас все це буде оформлено та забезпечено.

Ще одним не менш важливим моментом є місце розташування табору та його документальне підтвердження. Згідно з чинним законодавством, а тим паче відповідно до нових змін до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», табір, що працює як офіційний заклад, повинен: або мати власну землю (документи на право власності), або орендувати ділянку (договір оренди), або мати право на користування земельною ділянкою під час розташування на ній табору (лист, договір, інший документ, що дозволяє користуватися ділянкою). І якщо перші два випадки доволі складні для виконання і більш проблематичні, третій варіант є значно прийнятнішим. Ви, як власник закладу (а до цього Ви проводили свій наметовий табір як проект, і він уже розташовувався на якійсь землі), звертаєтеся до власника цієї ділянки з листом-проханням. Вам або пишуть резолюцію «дозволяю», або пишуть лист-відповідь. Звісно, питання не завжди може вирішитися позитивно, але частіше саме так і є. На сьогодні деякими ініціаторами здійснюються перемовини з Держгеокадастром щодо більш ретельного врегулювання земельних питань для наметових таборів. Проте, підстрахуйтеся хоча б елементарними документами. Наявність такого листування з головою якоїсь сільської ради не створить проблем, але зайвою не буде. А от повна відсутність будь-яких документів на право розташування табору на певному місці може викликати ряд проблем:

- до табору можуть завітати «непрохані» гості. І Ви не зможете довести, що тут розташований дитячий табір. Відповідь буде простою «Земля одна на всіх»;

- негативно налаштовані до Вас контролюючі та перевіряючі органи матимуть аргумент для того, щоб просто вигнати Вас разом із усім табором з місця дислокації;

- були випадки, коли «доброзичливі» люди, рівно за 2 дні до початку роботи табору, що існує уже багато років, просто переорали земельну ділянку. І ніхто нічого не міг довести.

Нижче наводимо **приклад** подібного листа від імені власника табору «Сузір'я».

СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ МОЛОДІ ТА СПОРТУ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ВІДПОЧИНКУ, ОЗДОРОВЛЕННЯ,
ТУРИЗМУ ТА ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

вул. Кузнечна, 2, м. Суми, 40000, тел./факс (0542) 66-11-01

E-mail: socvot@ukr.net Код ЄДРПОУ 35907121

31.05.2017 № 61/04-01

на № _____ від _____

Голові Лебединської районної
державної адміністрації
Химичу В.В.

Шановний Вікторе Васильовичу!

Починаючи з 2007 року, на Сумщині офіційно діють і щороку приймають понад тисячу вихованців наметові табори. Дана форма дозволяє молоді зарекомендувати себе на високому рівні з огляду на вражаючий виховний ефект, обґрунтовану економічну доцільність та можливість надання цілого комплексу оздоровчих послуг, а багатий рекреаційний ресурс природи Сумщини створює сприятливі умови для щорічного розвитку даних форм дозвілля дітей.

Просимо погодити місце розташування та проведення тематичних змін Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку – табір «Сузір'я» у Лебединському районі на території Червленівської сільської ради з 01.06.2017 року по 31 серпня 2017 року.

У таборах для приготування їжі будуть використовуватись спеціалізовані польові кухні. Харчоблок буде забезпечено всім необхідним розробним інвентарем та облаштовано згідно вимог та норм. Питний режим буде організовано за допомогою сертифікованої бутильованої води, що відповідає встановленим стандартам, вода для приготування їжі буде забиратися з центрального водогону м. Лебедин (згідно укладеного договору з КПВК ЛМР «Водоканал»).

Договір з керівництвом Лебединської центральної районної лікарні про надання консультативної та невідкладної допомоги буде укладено безпосередньо перед початком першої таборової зміни. Загалом, функціонування табору буде організовано згідно правил та норм, установлених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.02.2012 №89.

Контактна особа для вирішення питань: Мирошніченко Геннадій Миколайович, моб. тел.: (050) 621-32-76.

В.о. директора

О.В. Такул

Усі перелічені документи – це далеко не вичерпний перелік. Це основне. У свій час (у 2010 році) Мінсім'ямолодьспорт затвердило примірний перелік документації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку. Наведемо цей

перелік нижче. Але не для того, щоб Ви лякалися, а для того, щоб можливо знайшли в ньому певні підказки.

Приклад

МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ У СПРАВАХ СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА СПОРТУ

НАКАЗ

"19" січня 2010

№40

м. Київ

**Про затвердження Примірною
переліку документації в
дитячих закладах оздоровлення
та відпочинку**

Відповідно до Закону України від 04.09.2008 № 375 "Про оздоровлення та відпочинок дітей", постанови Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 422 "[Про затвердження Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку](#)" та з метою встановлення єдиних вимог до ведення ділової документації в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Примірний перелік документації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, що додається.

2. Відділу нормативного забезпечення оздоровлення (Мельничук Л.М.) департаменту сімейної і гендерної політики та організації оздоровлення довести цей наказ до відома Міністерства у справах молоді, сім'ї та гендерної політики Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів у справах сім'ї та молоді обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

3. Міністерству у справах молоді, сім'ї та гендерної політики Автономної Республіки Крим, структурним підрозділам у справах сім'ї та молоді обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на начальника відділу організації оздоровлення та відпочинку департаменту сімейної і гендерної політики та організації оздоровлення Глущенко В.М.

Заступник Міністра

Р.Г. Драпушко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства молоді та спорту
від 19.01.2010 № 40

ПРИМІРНИЙ ПЕРЕЛІК
документації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

I. Загальна документація

- 1.1. Статут (Положення) дитячого закладу.
- 1.2. Санітарний паспорт.
- 1.3. Технічний паспорт на будівлі, споруди та інженерні мережі
- 1.4. Акт перевірки готовності дитячого закладу до оздоровчого сезону.
- 1.5. Матеріали державної атестації дитячого закладу.
- 1.6. Довідка про внесення до Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.
- 1.7. Книга наказів з основної діяльності.
- 1.8. Книга наказів з кадрових питань.
- 1.9. Сертифікати на надання послуг (при наявності в статуті (положенні) туристичного виду діяльності).
- 1.10. Журнали обліку вхідного і вихідного листування.
- 1.11. Книга обліку трудових книжок працівників.
- 1.12. Книга протоколів загальних зборів (конференції) колективу дитячого закладу, органів самоврядування.
- 1.13. Контрольно-візитаційна книга.
- 1.14. Особові справи працівників.
- 1.15. План роботи закладу.
- 1.16. Акти прийому-передачі дитячого закладу.
- 1.17. Акти державного інспектування дитячого закладу.
- 1.18. Правила внутрішнього розпорядку для працівників дитячого закладу.
- 1.19. Накази і розпорядження директора дитячого закладу.
- 1.20. Книга відгуків і пропозицій.

II. Документація педагогічного забезпечення

- 2.1. План роботи на зміну.
- 2.2. Графік проведення виховних заходів.
- 2.3. План спортивно-масової роботи.
- 2.4. Журнали обліку роботи гуртків, секцій тощо.
- 2.5. Розклад роботи гуртків.
- 2.6. Графік роботи спортивних секцій.
- 2.7. Правила внутрішнього розпорядку для дітей та дорослих.
- 2.8. Розпорядок дня.

- 2.9. Графік чергування по дитячому закладу оздоровлення та відпочинку виховательського персоналу і груп/загонів.
- 2.10. Інструкція про черговий загін.
- 2.11. Графік вихідних виховательського персоналу.
- 2.12. Книга протоколів засідання педагогічної ради.
- 2.13. Журнал виходу за територію дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

III. Медична документація та документація з організації харчування дітей у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

- 3.1. Списки дітей по загонах.
- 3.2. План роботи лікаря і медичної сестри.
- 3.3. Примірне двотижнєве меню табору, затверджене СЕС.
- 3.4. Журнал по контролю за якістю поступаючих на харчоблок продуктів, що швидко псуються (бракеражний журнал сирової продукції).
- 3.5. Перелік постачальників харчових продуктів, графіки і маршрути їх постачання.
- 3.6. Наявність сертифікатів якості продукції від постачальників.
- 3.7. Графік харчування дітей.
- 3.8. Санітарний журнал.
- 3.9. Журнал по контролю за якістю готової їжі (бракеражний).
- 3.10. Журнали "Здоров'я" та огляду дітей, що працюють на кухні.
- 3.11. Журнал температурного режиму холодильного обладнання.
- 3.12. Журнал реєстрації амбулаторних хворих.
- 3.13. Журнал обліку дітей, що перебувають на диспансерному обліку.
- 3.14. Журнал огляду на коросту та педикульоз.
- 3.15. Журнал обліку інфекційних захворювань дітей.
- 3.16. Журнал обліку дітей, які перебували в ізоляторі.
- 3.17. Журнал нагляду за контактними дітьми.
- 3.18. Списки дітей, які відносяться по фізкультурі до спеціальної чи підготовчої груп.
- 3.19. Списки дітей, які не вміють плавати.
- 3.20. Медичні довідки на дітей.
- 3.21. Санітарні книжки працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

IV. Документація щодо безпеки перебування дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

- 4.1. Інструкція з охорони життя і здоров'я дітей (положення про організацію роботи з охорони життя і здоров'я дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку).
- 4.2. Інструкція з охорони праці і техніки безпеки працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.
- 4.3. Інструкція із дотримання заходів протипожежної безпеки та на випадок стихійного лиха.

4.4. План евакуації із дотримання заходів протипожежної безпеки та на випадок стихійного лиха.

4.5. Накази про дотримання заходів протипожежної безпеки та на випадок стихійного лиха.

4.6. Схема оповіщення на випадок надзвичайної ситуації.

V. Основна фінансово-господарська документація

5.1. Технічний паспорт закладу.

5.2. Інвентарні списки основних засобів.

5.3. Акт на відведення і закріплення земельної ділянки.

5.4. Книга складського обліку матеріалів.

5.5. Книга обліку бібліотечного фонду (за наявності).

5.6. Відомості на видачу витратних матеріалів.

5.7. Відомості оперативного обліку швидкозношувальних та малоцінних матеріалів, що знаходяться в експлуатації.

5.8. Штатний розпис дитячого закладу.

5.9. Акти ревізій та перевірки фінансово-господарської діяльності.

5.11. Документи бухгалтерського обліку.

5.12. Журнал реєстрації дітей (порядковий номер путівки, дата заїзду, прізвище, ім'я та по батькові дитини, організація, що видала путівку, відомості про батьків, домашня адреса, дата від'їзду дитини з дитячого закладу оздоровлення та відпочинку тощо).

5.13. Журнал обліку путівок, путівки (у перший день кожної зміни).

5.14. Калькуляція вартості ліжко-дня.

5.15. Кошторис витрат на утримання дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

5.16. Зведена відомість про кількість дітей у загонах.

5.17. Списки загонів, підписані вихователями з усіма вихідними даними дитини.

**Начальник відділу нормативного
забезпечення оздоровлення та відпочинку**

Л.М. Мельничук

Наголошуємо! Це не обов'язковий, а примірний перелік документів. Головним є організація і оформлення основних моментів та процесів у роботі закладу. А якщо чогось не буде – Ви завжди можете додати, або, можливо, саме Вашому закладу якийсь документ і не потрібен.

Нарешті, ми підійшли до солодкого уявлення про те, що Ви зробили і другий важливий крок: створивши офіційний Заклад на папері, Ви пройшли весь процес підготовки (місця, спорядження, організація харчування, підбір кадрів тощо). Ви фактично можете починати роботу. Але відкриє двері Вашого табору не урочисте перерізання червоної стрічечки яким-небудь головою сільради. Ні! За 3 дні до відкриття табору його повинна «прийняти» спеціальна комісія з прийомки дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Така комісія є скрізь (або створюється), де є офіційні табори! Типового положення та типового складу такої комісії не передбачено ніде. Але те, що вона має бути, і те, що вона Вашому закладу має вручити край важливий документ – АКТ прийомки закладу – це факт. Зазвичай, робота такої комісії передбачається розпорядчим документом органу місцевої влади або місцевого самоврядування.

Для **прикладу**, у Сумській області цей документ має такий вигляд:

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

ГОЛОВИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

13.05.2017

м.Суми

№ 260-ОД

**Про організацію оздоровлення,
відпочинку та зайнятості дітей,
учнівської та студентської молоді
влітку 2017 року**

Відповідно до статей 6, 13, 39 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей», Порядку проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку і

присвоєння їм відповідних категорій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2009 р. № 426, з метою забезпечення організованого оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей, учнівської та студентської молоді Сумської області в літній період 2017 року:

1. Затвердити заходи щодо організації оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей, учнівської та студентської молоді влітку 2017 року (додаються), далі – Заходи.

2. Утворити обласну координаційну раду з оздоровлення, відпочинку та зайнятості дітей, учнівської та студентської молоді влітку 2017 року та затвердити її склад (додається).

3. Утворити атестаційну комісію з проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку в 2017 році та затвердити її склад (додається).

4. Утворити регіональну комісію з проведення огляду-конкурсу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку у 2017 році та затвердити її склад (додається).

5. Структурним підрозділам Сумської обласної державної адміністрації, районним державним адміністраціям, рекомендувати органам місцевого самоврядування, територіальним органам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та урядових органів в Сумській області, власникам та керівникам дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, зазначених у додатках 1-3, в межах повноважень забезпечити виконання заходів, затверджених цим розпорядженням, та інформувати про хід їх виконання управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації до 07 числа кожного місяця впродовж липня-вересня 2017 року.

6. Управлінню молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації інформувати про стан виконання цього розпорядження голову Сумської обласної державної адміністрації до 15 числа кожного місяця впродовж липня-вересня 2017 року.

7. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови Сумської обласної державної адміністрації Боршоша І.С.

**Голова Сумської обласної
державної адміністрації**

М.О.Клочко

А потрібний нам пункт в Заходах сформульовано так:

«11. Здійснення обстеження дитячих закладів оздоровлення та відпочинку щодо готовності до роботи в літній оздоровчий період 2017 року та безпеки перебування у них дітей відповідними комісіями згідно з вимогами чинного законодавства.

Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, управління молоді та спорту, Департамент освіти і науки, управління охорони здоров'я Сумської обласної державної адміністрації, Головне управління Держпродспожив-служби в Сумській області, Головне управління Національної поліції в Сумській області, Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Сумській області, Сумська обласна рада професійних спілок (за згодою),

власники та керівники дитячих закладів
оздоровлення та відпочинку
До 15 червня 2017 року»

До складу комісії обов'язково включаються: представники тієї структури місцевої адміністрації, що курує оздоровлення та відпочинок дітей, представники від освіти, Держпродспоживслужби, МНС. Можуть також входити інспектори з охорони праці, Нацполіція, охорона здоров'я. Якщо коротко, то всі ті, хто причетний до оздоровчо-відпочинкового процесу. Щоб все було тихо і мирно, «без шуму и пыли» так би мовити, Ви запрошуєте цю Комісію до себе, повідомляючи, коли у Вас розпочинає роботу Заклад. Комісія здійснює перевірку (одноденну) і видає Вам акт приймання табору. Цей акт має встановлену форму і, власне, передбачає документальне і фактичне оформлення всіх моментів, про які йшлося раніше. Акт діє на один оздоровчий сезон. Такі акти складаються щороку. Знову ж таки – страшного нічого в цьому процесі немає, без нього Вам не обійтися. І наша Вам порада: не намагайтеся на старті гратися в «договорняки». Були, наприклад, випадки, коли акт приймання табору і всі інші документи підписав одноособно лише один фахівець – керівник місцевої санстанції. Але кадри змінюються. І якщо Ви «домовлялися» попередні два роки, щоб акти приймання табору підписала якась «тьотя» із закритими очима, а на третій рік «тьотю» звільнять, то Вам доведеться вирішувати не лише проблеми поточного періоду, але й розгрібати ті, що накопичувалися попередні роки.

Окрім того, якщо ви зможете розвинути діяльність Вашого наметового табору як офіційного закладу, Ви зможете безпроблемно брати участь у закупівлі послуг оздоровлення будь-якими розпорядниками коштів. Але в переліку документів закладу замовник цих послуг майже в перших позиціях ставитиме «наявність акту приймання табору».

Нижче наводимо **приклад** Акту приймання табору «Сузір'я»

АКТ
приймки Сумського обласного позаміського закладу
оздоровлення та відпочинку - табір «Сузір'я»

30 червня 2017 року

№ _____

Комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку,
оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»
м. Суми, вул. Кузнечна, буд. 2

Комісія у складі

Голова комісії: _____

_____ провела приймання табору «Сузір'я».

1. Дитячий оздоровчий табір розташований на території Червленівської сільської ради Лебединського району Сумської області, віддаленість від залізниці 20 км., населеного пункту 700 м., лікарні 13 км.).

2. Під'їзний шлях - ґрунтова дорога. Придатна.

3. Дитячий оздоровчий табір стаціонарний, функціонує з 2010 року.

4. Дитячий оздоровчий табір літнього, цілодобового функціонування.

5. Розрахункова місткість дитячого оздоровчого табору - 220, фактична-170, кількість змін - 3.

6. Розміщення спальних приміщень у будівлях, корпусах (опалювальні, неопалювальні), наметах (необхідне підкреслити), їх кількість (кожного окремо) **60**.

7. Площа у кв.м на 1 дитину у спальні **намет на 4 особи**, кількість місць у спальній кімнаті: для молодших школярів ____, для старших школярів ____.

8. Наявність і готовність до експлуатації основних і допоміжних приміщень спальних корпусів і приміщень культурно-масового призначення, відповідність їх складу і площі діючим нормам (кожного окремо):

спальні приміщення – 60 наметів;

гардеробна, приміщення для чищення одягу і взуття – відсутні;

приміщення для зберігання валіз – відсутні;

приміщення денного перебування – місце відпочинку загону – 6 шт., спортивні площадки, танцювальна площадка;

кімната вихователів – намети для вихователів;

вмивальні – 20 шт.

душові – 4 шт.;

місце для миття ніг – 1 шт.

місце для сушіння одягу – 3 шт.;

вбиральні вигрібного типу (хлопчиків – 4 відділення, для дівчаток – 4 відділення);

приміщення для роботи гуртків – 3 шатра 3*6 м. кожний.

9. Харчоблок: число місць у обідньому залі ____, площа на одне місце ____, відповідність їх нормам – так. Забезпеченість обідніх залів меблями з врахуванням росту дітей у відповідності з діючими ГОСТами.

10. Наявність встановлених нормами набору приміщень у залежності від типу і часу функціонування табору. В наявності:

- намети для вихователів – 8 шт.;

- медичний пункт – 1 намет

- ізолятори – 2 намета;

- їдальня – шатри 3*6 в кількості 3 шт.

- ігрові приміщення – шатри 3*6 в кількості 3 шт.;

- танцмайданчик.

Намети та шатри до експлуатації підготовлені.

11. Приміщення медичного призначення:

- кімната медичної сестри – намет;

- ізолятор – два намета, чисельність ліжок – 8.

12. Наявність, готовність до експлуатації душових гігієнічних:

- духова – 4 шт.;

- кабіна особистої гігієни дівчат – 1 шт.

13. Наявність джерела водопостачання: водопостачання – привозна вода.
14. Наявність електрокип'ятильника – ні.
15. Харчоблок забезпечений інвентарем, обладнанням, посудом згідно норм.
16. Готовність харчоблоку до експлуатації – так.
17. Умови для зберігання продуктів забезпечені:
 - продукти з малим строком зберігання зберігаються в сумці холодильнику, овочі в льоху, сухі продукти в наметі.
 - джерело холоду: сумка холодильник – 4 шт., льодогенератори - 32 шт.
 - Все обладнання у виправному стані, до експлуатації готово.
18. Забезпеченість нормованого рівня натурального і штучного освітлення приміщень: у спальнях, медичних, харчоблоці, культурно-масового призначення.
19. Територія табору: загальна площа – 3 га., площа на одну дитину відповідає нормам. Огородження – шнур та сигнальна стрічка. Висота огороження – 1 м.
20. Наявність водоймища р. Псел і організація місць купання у відповідності з вимогами існуючих норм і санітарних правил забезпечено (акт обстеження від 29.06.2017 року). Місця купання відповідають існуючим нормам і санітарним правилам та готові до експлуатації.
21. Загальнотабірна лінійка – так. Майданчик для вогнища – так.
22. Споруди фізкультури і спорту, їх обладнання відповідають встановленим нормам і санітарним правилам:
 - футбольне поле;
 - волейбольний майданчик.
23. Наявність ігрових майданчиків – так, готові до експлуатації.
24. Куточок юного натураліста, живий куточок – відсутні.
25. Наявність обладнання майданчиків - географічної, астрономічної – відсутні.
26. Умови розміщення обслуговуючого персоналу – намети, повністю забезпечено.
27. Забезпечення жорстким інвентарем, м'яким інвентарем – по нормі.
28. Укомплектованість штату (кількість):
 - вихователів – 12;
 - адміністративно-господарчого та обслуговуючого персоналу – 12.
29. Наявність домовленості про вивіз харчових відходів, сміття договір з Лебединською філією ПрАТ «Райз-Максимко».
30. План-завдання по підготовці табору виконано якісно.
31. Заключення комісії:

Функціонування Сумського обласного позаміського закладу оздоровлення та відпочинку - табір «Сузір'я» дозволяється при умові дотримання Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок.

Голова комісії:

Члени комісії:

Фактично на цьому ми маємо завершити розповіді про те, якими паперами Вам доведеться обкластися, щоб створити та забезпечити діяльність Вашого наметового табору як офіційного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Ми навмисно не станемо розповідати про державну атестацію оздоровчих закладів. Або про те, як брати участь у закупівлі послуг з оздоровлення та відпочинку через систему електронних закупівель.

Повірте, пройшовши той шлях, що ми описали вище (а якщо Ви все ж таки наважитесь – то якраз сезон «осінь-зима 2017-2018» у Вас на цей шлях і піде), решта процесів для Вас будуть автоматичними і не складними. Та й завжди є до кого звернутися за порадою.

Перш ніж перейти до наступного розділу, хочемо дати Вам дуже просту, але надзвичайно корисну рекомендацію:

Вирішивши оформити свій наметовий табір в офіційний заклад, знайдіть та подружіться з досвідченим директором стаціонарного табору у Вас в області! Це 60% Вашого успіху. Адже переважна більшість документальної бази і для одного, і для іншого табору є стандартною. Навіщо Вам видумувати колесо та робити зайву роботу, якщо за Вас уже хтось це зробив. Налагодьте комунікації – і вуаля!

У наступному невеликому, але корисному розділі, ми розкажемо про ще одну важливу співпрацю, а саме – співпрацю з органами місцевої влади.

3. АЛГОРИТМ СПІВПРАЦІ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Якщо Ви пам'ятаєте, один із підрозділів нашої збірки звучав «як убити двох зайців відразу». Варто більш детально роз'яснити, що ж це за зайці, як і для чого їх вбивати.

Справа в тім, що на рівні державної підтримки та використання бюджетних коштів, переважна більшість наметових таборів, як ми уже говорили, і як Ви знаєте і робите, проводиться як молодіжні заходи чи проекти. Відповідно, керуються вони у своїй діяльності нормативною базою з питань молодіжної політики. Кошти, на які організатори цих таборів можуть розраховувати, це кошти, що виділяються у державному або місцевих бюджетах, передбачені лише по функції (код бюджетної класифікації видатків) реалізації молодіжних програм та заходів. Основним документом, що регламентує фінансові питання діяльності таких таборів є наказ Мінмолодьспорту № 808.

Знайти його можна за посиланням:

<http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/23097>

Ця нормативна база, маючи переваги та плюси, характеризується трьома великими мінусами для організаторів наметових таборів:

1). Вік учасників – вік молоді, або 14-35 років. Запитайте у скаутів чи пластунів скільки років їх наймолодшим вихованцям? Ну а щодо ефекту виховання за їх методиками мова і йти не повинна!

2). Норма харчування на людину в день обмежена 42 гривнями. Прогодуйте підлітка в лісі на свіжому повітрі, навантаженого руховою активністю, на 42 грн./день!

3). Оплата всіх товарів та послуг здійснюється ПОСТФАКТУМ. Грубо кажучи, ви відразу дітей годуєте, а потім купуєте продукти.

Ще одним великим каменем спотіву є те, що в більшості областей України (ми уже не говоримо про міста, райони, а тим паче ОТГ) місцеві бюджети на реалізацію заходів молодіжної політики передбачають ну дуже мало коштів і механізмів їх використання. Як результат – організатори наметових таборів або взагалі не мають доступу до таких ресурсів, або цей доступ дуже обмежений і гальмується одвічними проблемами проплати молодіжних проектів та заходів через органи державного казначейств. У результаті ці організатори змушені вплутуватися у борги, домовлятися з надавачами послуг, щоб ті «почекали» коштів тижня два, три, чотири і так до безкінечності (а бували випадки, коли кошти не проплачувалися взагалі). Як наслідок – втрачається імідж, репутація та позитивний ефект наметового

таборування, або організатори змушені шукати спонсорів, або брати внески з учасників.

Звісно, що так не завжди і не скрізь, але досвід такої діяльності є частим.

Для прикладу наводимо мапу фінансування молодіжної політики в розрізі регіонів України.

І саме така аналітика змушує шукати та полювати на «другого зайця».

Справа в тім, що на відміну від молодіжних заходів, такі статті витрат місцевих бюджетів як послуги з оздоровлення та відпочинку мають набагато краще фінансове забезпечення. Ну хто ж з депутатів не проголосує за діточок? Великою перевагою є те, що послуги з оздоровлення, по-перше, комплексно включені у загальну вартість путівки, а по-друге, можуть проплачуватися ДО початку оздоровчо-відпочинкової зміни.

Питання в іншому: зазвичай 99% виділених на оздоровлення та відпочинок коштів витрачаються на придбання путівок до стаціонарних таборів. Аргумент залізний – там же зміна 21 день, діти можуть спати в ліжку і митися в душі.

1. В законі України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» чітко прописано:

Законодавча підказка

«Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

відпочинкова зміна - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів..»

А код бюджетної класифікації видатків звучить як «Заходи з оздоровлення та **відпочинку** дітей...».

2. Запитайте у дітей, де їм цікавіше спати – в ліжку чи в наметі? Де їм краще купатися – в душі чи в річці (морі)? Звісно, відповіді будуть не 100%, але перевага однозначно буде в бік наметових таборів.

Тому шанси у всіх таборів рівні!

Тобто ситуація полягає в наступному: для проведення наметового табору можна використовувати бюджетні кошти фактично з обох кошків. Назвемо їх «молодіжний» та «оздоровчий». Але якщо про молодіжний на сьогодні все зрозуміло (у тому числі його недоліки), то як працювати з оздоровчим кошиком? Яким чином забезпечити придбання путівок у Вашому уже офіційно створеному наметовому таборі за рахунок бюджетних коштів?

Почнемо з того, що нам потрібно дізнатися, хто має ці бюджетні кошти саме на те, щоб придбати путівки? Мовою бюджетного процесу – хто є (може бути) розпорядником бюджетних коштів у галузі оздоровлення та відпочинку дітей?

Згідно з Бюджетним Кодексом розпорядники коштів бюджету (будь-якого рівня) можуть передбачати кошти (закладати під час формування бюджетних запитів, просити додатково через сесію місцевої ради) на забезпечення заходів відповідно до покладених на них функцій та згідно з цільовою аудиторією населення, з якою цей розпорядник працює.

Якщо кошти виділяються на оздоровлення та відпочинок дітей, потрібно зрозуміти, які установи з дітьми працюють. Логічно це можуть бути структурні підрозділи обласної (місцевої) адміністрації з питань:

- освіти і науки (у тому числі школи, центри позашкільля тощо);
- молоді та спорту (у тому числі ДЮСШ, молодіжні центри);
- культури та туризму;
- соціального захисту населення (у тому числі центри соціальних служб);
- у справах дітей (у тому числі інтернатні заклади).

Знаходимо (товаришуємо) один з таких підрозділів. Дізнаємося, чи передбачені в ньому кошти на закупівлю послуг з оздоровлення та відпочинку дітей (путівок до таборів).

Якщо так – активно заявляємо про себе, пропонуємо послуги нашого Закладу, наводячи аргументи. Домовляємося, щоб ця установа придбала у Вашому закладі хоча б кілька путівок «для проби». Повірте, якщо Ви попрацюєте з державною структурою, це автоматично додасть переваг (гарантій) Вашому Закладу для тих покупців (батьків), які ще сумніваються.

Якщо Ви знайшли союзника в обличчі державної структури – розпорядника бюджетних коштів, які Вам потрібні, але цих коштів у нього поки що немає, працюємо у напрямку «вибивання» цих коштів на наступний період.

До речі, саме у вересні-грудні відбувається процес формування бюджетних запитів на всіх рівнях, тобто всі розпорядки бюджетних коштів формують свої фінансові потреби на наступний рік. І навіть якщо раніше якась ДЮСШ ніколи не придбавала путівок, вона може передбачити ці кошти на наступний рік, прописавши обґрунтування такої потреби. Законодавчо фінансово так можна. Тому саме зараз Ви повинні умовити одного з підходящого Вам розпорядника бюджетних коштів запланувати кошти на придбання путівок у Вашому закладі.

Наступним важливим моментом є нормативна підстава на місцевому рівні. Для того, щоб кошти, передбачені в бюджеті на оздоровлення та відпочинок, відповідний розпорядник міг використати, в області (місті, районі) має бути прийнята сесією місцева цільова програма. Найчастіше це Обласна (районна, міська, селищна) програма з оздоровлення та відпочинку дітей на якісь роки (рік). У цій програмі, окрім всього іншого, прописуються розпорядники коштів відповідного бюджету, обсяги виділених їм коштів на відповідні цілі та напрямки (заходи), на які ці кошти будуть витратитися. Тому Ваша задача: дізнатися хто є розробником та співрозробниками такої програми у Вас в громаді, налагодити з цими людьми комунікації та пропрацювати питання внесення до такої програми заходу, що передбачає оздоровлення та відпочинок дітей у наметових таборах.

Наприклад, таким може бути варіант потрібного нам заходу в обласній програмі оздоровлення та відпочинку дітей:

№ з/п.	Назва напряму діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. гривень	Очікувані результати
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Створення сприятливих умов для розвитку та діяльності закладів оздоровлення та відпочинку області всіх типів	1.1. Забезпечення розвитку альтернативних форм відпочинку та оздоровлення дітей, зокрема розвиток та популяризація діяльності наметових таборів	2018 рік	Управління молоді та спорту Сумської області державної адміністрації,	Обласний бюджет	1000,00	Охоплення альтернативними формами відпочинку та оздоровлення дітей старшого шкільного віку області, розвиток мережі наметових таборів, як ефективних форм відпочинку та оздоровлення

Так само потрібний нам захід можемо включити до відповідного розпорядчого документу місцевого органу влади.

Наприклад, у вищезгаданому розпорядженні голови Сумської ОДА цей пункт звучить так:

«9. Сприяння розвитку альтернативних форм оздоровлення та відпочинку дітей, таких як наметові табори (містечка), розширення їх мережі, забезпечення належних умов функціонування, оздоровлення та відпочинку в них дітей.

Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, управління молоді та спорту, Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання»
Протягом оздоровчого періоду»

Досягнувши цієї мети, Ви убезпечити питання незаконності виділення та використання бюджетних коштів.

Ну а далі, якщо ці етапи пройти Вам вдасться, все інше піде по накатній схемі.

Але ми розуміємо, що запустити дію такого бюджетного механізму доволі складно, якщо починати це робити з нуля.

Тому, окрім вище описаних дій, Вам бажано ще заручитися підтримкою громадськості. Заявити про себе керівництву громади шляхом офіційних листів, організації відкритих зустрічей, обговорень. Поки на це є час – пропрацюйте ці моменти. Доведіть владі, що Ви – надійний партнер у розвитку соціально-гуманітарної політики та міжсекторальної взаємодії!.

А щоб хоч якось розпочати цей процес, пропонуємо Вам приклад тексту листа, який ми готували разом з колегами з Дніпра щодо початку роботи у цьому напрямку. Можливо для когось він стане у нагоді.

Приклад листа на структурний підрозділ органу місцевої влади

**Начальникові управління молоді і
спорту Дніпропетровської обласної
державної адміністрації
Пшеничникову О.П.**

Шановний Олександр Петровичу!

Ураховуючи процес інтеграції України до сучасних та успішних європейських практик реалізації державної молодіжної політики, політики у напрямку національно-патріотичного виховання та організації змістового дозвілля дітей та молоді, впровадження, розвиток та популяризацію альтернативних видів оздоровлення та відпочинку дітей та молоді, ураховуючи багаторічний досвід нашої організації в напрямку наметового таборування, нами заплановано та запущено процес створення, реєстрації та подальшої атестації традиційного наметового табору для скаутів та новаків «Джерело, як закладу позаміського закладу оздоровлення та відпочинку «Дитячий наметовий табір «СКІФ-КЕМП» відповідно до вимог чинного законодавства у галузі оздоровлення та відпочинку дітей.

За останні роки у нашому наметовому таборі, що реалізовувався як дитячо-молодіжний проект, змістовним відпочинком та дозвіллям було охоплено більш ніж 2000 дітей та підлітків області. Результати реалізації таких проектів довели, що за час перебування у наметовому таборі, дітей не лише охоплюють ґрунтовною виховною та різноманітною дозвіллевою програмою, покращується також стан їхнього психічного та фізичного здоров'я. На сьогодні наша організація має необхідний досвід, людський

потенціал, достатню матеріально-технічну базу, що дозволить охопити змістовним оздоровленням та відпочинком понад 400 дітей області в літній період.

Ураховуючи вищевикладене, просимо Вас підтримати створення на базі нашої організації позаміського закладу оздоровлення та відпочинку «Дитячий наметовий табір «СКІФ-КЕМП», сприяти процесу співпраці у даному напрямку з Департаментом соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо:

- надання консультативної допомоги під час оформлення документів при створенні на базі нашої організації позаміського закладу оздоровлення та відпочинку «Дитячий наметовий табір «СКІФ-КЕМП» (далі – Табір);

- у подальшому внесення Табору до єдиного Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку області, плану державної атестації закладів оздоровлення та відпочинку області;

- передбачення підтримки та розвитку діяльності Табору, як альтернативної та ефективної форми дитячого оздоровлення та відпочинку, передбачивши відповідні заходи у Регіональній програмі оздоровлення та відпочинку дітей Дніпропетровської області у 2014 – 2021 роках, у тому числі з виділенням відповідного фінансування.

Пропонуємо також під час формування бюджетного запиту на 2018 рік передбачити кошти за КТПКВК МБ 1913160 «Оздоровлення та відпочинок дітей (крім заходів з оздоровлення дітей, що здійснюються за рахунок коштів на оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи)» у сумі 1 000 000,00 гривень, що дозволить забезпечити придбання відповідних послуг для дітей пільгових категорій, у тому числі у нашому Таборі, збільшити кількість дітей, що отримують зазначені послуги за рахунок бюджетних коштів.

З повагою

Голова організації

Ю.Галецький

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

На цьому ми завершуємо нашу збірку.

Впевнені, що на перший погляд, ми запропонували багато матеріалу, який буде важким та доволі заплутаним для сприйняття. Проте, якщо Ви прийняли для себе рішення діяти, розвиватися і робити зміни у своїй громаді – цей матеріал буде в нагоді та стане зрозумілим під час практичного використання.

Ми з радістю і гордістю усвідомлюємо факт того, що молодіжні громадські ініціативи в Україні сьогодні далеко крокують попереду, впроваджуючи та розвиваючи цікаві інноваційні та ефективні форми роботи з молоддю та дітьми. Тим самим створюючи середовище для розвитку підростаючого покоління.

Саме завдяки молодіжній громадськості наметові табори сьогодні – це не лише альтернатива, це шлях до успіху у нелегкому процесі виховання та формування особистості. І наша спільна задача створити належні можливості (фінансові, організаційні, методичні, законодавчі), щоб такі форми роботи та формати діяльності не просто мали право на існування, а стали системною зміною в соціально-гуманітарній сфері.

На останок пропонуємо Вашій увазі текст резолюції, що було розроблено та ухвалено під час Всеукраїнського семінару з питань формування бережливого ставлення до навколишнього середовища, а також організації та розвитку наметового таборування. Пропонуємо долучитися до процесу ініціації корисних змін.

У додатку до збірки ми доклали перелік нормативно- правових актів, що стануть Вам у нагоді під час створення та розвитку наметових таборів.

Ми впевнені у Вашій...у Нашій спільній перемозі!

З повагою, колектив авторів

Пеша І.В.,

канд. пед. наук, директор ДІСМП

Тілікіна Н.В.,

заступник директора ДІСМП з наукової роботи,

Вакуленко О.В.,

канд. пед. наук, вчений секретар ДІСМП

Мирошніченко Г.М.,

заступник директора КУ СОР СОЦВОТ ВПВ, директор табору «Сузір'я»

Резніченко О.О.

заступник начальника управління молоді та спорту СОДА

РЕЗОЛЮЦІЯ

Всеукраїнського семінару, спрямованого на розвиток та популяризацію наметового таборування, формування бережливого ставлення до навколишнього середовища

З 13 по 15 серпня 2017 року за фінансової та організаційної підтримки Міністерства молоді та спорту України в м. Суми проведено Всеукраїнський семінар, спрямований на формування бережливого ставлення до навколишнього середовища. Програмою семінару було передбачено обмін досвідом щодо організації, проведення та розвитку наметових таборів, як однієї з найефективніших форм роботи з дітьми та молоддю.

Учасниками заходу стали 60 учасників з 18 областей України (Чернівецька, Закарпатська, Житомирська, Вінницька, Херсонська, Миколаївська, Одеська, Харківська, Київська, Донецька, Луганська, Кіровоградська, Сумська, Херсонська, Черкаська, Запорізька, Львівська, Дніпропетровська). До складу групи увійшли представники як державних структур (управлінь, відділів молоді та спорту обласних, місцевих адміністрацій, комунальних установ), так і інститутів громадянського суспільства, установ та організацій, що мають досвід в організації наметових таборів та реалізації молодіжних проектів і заходів у форматі альтернативних форм відпочинку та дозвілля.

Організаторами заходу виступили:

- Міністерство молоді та спорту України;
- Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації;
- КУ СОР «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання».

Метою семінару було підвищення рівня обізнаності учасників щодо основних нормативно-законодавчих, практичних засад організації та проведення наметових таборів як дієвих та ефективних форм роботи з дітьми та молоддю, а також пропаганда засад екологічного виховання через формування бережливого ставлення до навколишнього середовища.

На сьогодні існує два основних механізми організації та проведення наметових таборів (а відповідно, і два механізми їх фінансування):

- наметові табори, що реалізуються як молодіжні проекти та заходи, а відповідно, регламентуються нормами реалізації молодіжних проектів і заходів та фінансуються через відповідну функцію програмної класифікації бюджету «Програми та заходи у справах молоді»;
- наметові табори, що оформлені та діють як офіційні заклади оздоровлення та відпочинку, у своїй діяльності керуються законодавством у сфері оздоровлення та відпочинку, фінансуються відповідно до функції

програмної класифікації бюджету «Заходи з оздоровлення та відпочинку дітей».

Практичний досвід реалізації обох механізмів показав, що наявні певні проблемних питання, що ускладнюють, а часто не дозволяють, проводити наметове таборування на належному безбар'єрному рівні за рахунок бюджетних коштів.

Таким чином, результатом триденної роботи семінару стало напрацювання дорожньої карти, що полягає у формуванні конкретних пропозицій до центральних органів виконавчої влади стосовно необхідності внесення змін до існуючої нормативної бази з питань діяльності наметових таборів з огляду на досвід та кращі практики їх проведення, що існують в Україні.

ПРОПОЗИЦІЇ
до Центральних органів виконавчої влади щодо організації
діяльності наметових таборів, проведення та реалізації заходів у форматі
наметового таборування.

I. Міністерству молоді та спорту України

1. Розробити, затвердити та довести до відома відповідних структурних підрозділів обласних державних адміністрацій критерії/стандарти проведення молодіжних проектів та заходів у форматі наметових таборів

***Аргументація:** у випадку функціонування наметового табору як офіційно оформленого закладу оздоровлення та відпочинку, такий табір може керуватися законодавчо-нормативними актами, розробленим та затвердженими для закладів оздоровлення та відпочинку. З одного боку, це створює додаткові рамки та обмеження, проте, з іншого боку, робить діяльність таких таборів більш зрозумілою, офіційною та безпечною як для дітей, так і для батьків та організаторів. Ураховуючи той факт, що багато інститутів громадянського суспільства в Україні реалізують проекти та заходи у форматі наметових таборів, і така форма роботи з молоддю є поширеною, актуальною та користується попитом, необхідним є забезпечення таких заходів відповідним нормативним супроводом, що, водночас, підвищить організаційний рівень та рівень відповідальності організаторів таких заходів.*

2. Унести зміни до наказу Міністерства молоді та спорту від 16.03.2016 № 808 «Про затвердження Порядку реалізації програм та проведення заходів, державної політики у молодіжній сфері», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 березня 2016 року за № 453/28528 (далі – Порядок), а саме: п.3 розділу V. Перелік витрат, що передбачаються в кошторисах витрат на реалізацію проектів та проведення заходів Порядку доповнити абзацом наступного змісту:

«У разі, якщо захід (проект) проводиться (реалізовується) у форматі наметового табору, а його учасники забезпечуються харчуванням, витрати на харчування учасників включаються до кошторисів витрат згідно із затвердженими списками учасників, кількістю днів харчування та натуральними нормами згідно з додатком 6 Постанови Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2004 р. № 1591 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 353) «Про затвердження норм харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку».

Прорахувати відповідно до вищезазначених норм і вартість витрат на харчування учасників заходів та проектів, що проводяться (реалізовуються) у

форматі наметових таборів, вишколів, походів, зборів-походів, сплавів, збільшивши щонайменше до 100,00 гривень на добу або збільшивши коефіцієнт застосування до 1,7.

Аргументація: *в 95% випадків заходи та проекти, що реалізуються у форматі наметових таборів та наметові табори, що є офіційними позаміськими закладами оздоровлення та відпочинку, і навіть наметові містечка, що проводяться як профільні табори по лінії освіти, ідентичні. Але у випадку з таборами Міністерством охорони здоров'я розроблено норми харчування, які передбачають додаткове трудове та фізичне навантаження, постійне перебування на свіжому повітрі та які дозволяють забезпечити раціон харчування повноцінно з підвищеним рівнем калорійності набору продуктів та з урахуванням віку учасників. На нашу думку, учасники молодіжних проектів та заходів у форматі наметових таборів (а часто це ті ж самі підлітки старшого шкільного віку) не відрізняються від вихованців вищезазначених таборів.*

3. Ініціювати внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2016 р. № 194), а саме:

- п.18 Порядку доповнити абзацом наступного змісту: «У межах коштів, затверджених громадській організації, творчій спілці, що визнані переможцем, можуть передбачатися витрати пов'язані з розвитком організації, але не більше 25% від загальної суми коштів, виділених на реалізацію проекту. При цьому: витрати на виплату заробітної плати керівнику, бухгалтеру, менеджеру та іншому адміністративному персоналу проекту не можуть перевищувати 7% із зазначених 25%, витрати на придбання обладнання та апаратури необхідних для безпосередньої реалізації проектної діяльності організації відповідно до її профілю – не більше 20% від зазначених 25%, на покриття адміністративних та офісних витрат – не більше 10% від зазначених 25%».

Аргументація: *зазначений механізм дозволить інституту громадянського суспільства отримати мотиваційний матеріальний поштовх для продовження подальшої реалізації проектів, убезпечить процес участі у конкурсах проектів так званих «одноразових» організацій, дозволить ефективно розвиватися громадянському суспільству та максимально відповідатиме європейському курсу співпраці держави з громадськістю.*

4. Ініціювати перед Міносвіти, МОЗ і Мінсоцполітики внесення змін і доповнень до нормативно-законодавчих актів, що регулюють організацію наметових таборів та які будуть викладені нижче. А також ініціювати створення робочої групи із залученням діючих практиків (керівників проектів, представників місцевих та центральних органів влади, ІГС, керівників таборів тощо), які мають безпосередній досвід організації та проведення наметових таборів з метою розробки змін до нормативної бази та подальшого методичного забезпечення.

II. Міністерству соціальної політики України

1. Спільно з Міністерством молоді та спорту України розробити та розіслати на керівників обласних державних адміністрацій рекомендації наступного характеру: при плануванні заходів з організації оздоровлення та відпочинку, які щороку затверджуються на рівні кожної області, враховувати не лише офіційні заклади оздоровлення та відпочинку, але й молодіжні проекти та заходи, що проводяться у форматі наметових таборів.

***Аргументація:** молодіжні проекти та заходи, що проводяться у форматі наметових таборів у 90% випадків не відрізняються від діяльності таких таборів, що оформлені та діють, як заклади оздоровлення та відпочинку. Більш того, саме такі проекти та заходи стали передумовою створення офіційних таборів наметового типу.*

2. Під час розробки критеріїв атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку у форматі наметових містечок та затвердження їх відповідним наказом здійснити опитування та враховувати думки й пропозиції безпосередніх організаторів та керівників наметових таборів, що діють і як офіційні заклади, і як молодіжні проекти та заходи. Максимально співпрацювати у даному напрямку з Мінмолодьспортом та його структурними підрозділами.

***Аргументація:** на сьогодні Міністерством соціальної політики України розроблено проект наказу «Про затвердження критеріїв атестації наметових містечок». Проте, з огляду на реалії запропоновані критерії є не об'єктивними, а в деяких моментах – некоректними. Пропозиції щодо удосконалення цих критеріїв будуть надіслані окремим листом до Міністерства соціальної політики України.*

III. Міністерству освіти і науки України

1. Розробити та затвердити концепцію організації виховної роботи у закладах оздоровлення та відпочинку, якою передбачити також активний розвиток системи національно-патріотичного та екологічного виховання,

розвиток та підтримку системи неформальної освіти, активну співпрацю з інститутами громадянського суспільства.

Аргументація: наявність подібного документи сприятиме більш якісній та ефективній організації виховного процесу в закладах оздоровлення та відпочинку, у тому числі у наметових таборах, а також слугуватимуть певною офіційною «перепусткою» у співпраці з ІГС та розвитку неформальної освіти. Особливо важливим це є для новоутворених таборів.

IV. Міністерству охорони здоров'я України

1. Ініціювати внесення змін до додатку 6 Постанови Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2004 р. № 1591 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 353) «Про затвердження норм харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку», а саме: зменшити віковий поріг дітей норм харчування у наметових містечках до 10 років.

Аргументація: якщо в усіх інших закладах оздоровлення та відпочинку норми харчування розроблено для вікових груп від 6 років, то норми харчування в наметових містечках розраховані лише для дітей від 12 років! По суті, це пряма законодавча заборона приймати до нашого створеного офіційного закладу дітей молодше 12 років!. Але по факту та досвіду учасниками наметових таборів та бажаними ними стати є діти і молодше 12 років.

2. Унести зміни до додатку 1 наказу МОЗ від 23.02.2012 284/20597 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок», якими переглянути та удосконалити перелік лікарських засобів, виробів медичного призначення і обладнання, обов'язкових для дитячих наметових містечок»

Аргументація: затверджений цим наказом перелік лікарських засобів є не достатньо коректним для наметових таборів. Так, наприклад, на 100 дітей передбачено лише 2 упаковки лейкопластиру, натомість як обов'язковою є наявність холодильника, електрочайника, електроплитки та інших приладів, засобів та медикаментів, які або не можливо, або заборонено використовувати в таких умовах.

V. Спільні пропозиції центральним органам виконавчої влади

1. Міністерству освіти і науки та Міністерству соціальної політики України: розробити та довести до відома місцевих органів влади

рекомендації щодо співпраці навчальних закладів під час організації діяльності пришкільних таборів в літній період з Інститутами громадянського суспільства (ІГС), які мають досвід в організації та проведенні наметових таборів. У разі потреби та згоди батьків проводити пришкільні табори у форматі наметових, з виділенням відповідних фінансових ресурсів за рахунок бюджетних коштів на харчування дітей в них.

Аргументація: щороку після завершення навчального періоду при школах починають роботу пришкільні табори. Але у 80% випадках ці табори представляють собою перебування дітей у школі з періодичними активними видами діяльності. Частіше за все це, так зване, «асфальтне оздоровлення», без особливої змістовної компоненти. У той самий час у кожній громаді діють ІГС, що готові взяти групу дітей та організувати для них наметовий тематичний табір. Але при цьому система освіти часто є консервативною і не охоче допускає до роботи з дітьми ІГС, не дивлячись на те, що саме у ІГС часто форми та методи роботи є більш дієвими та ефективними.

2. Міністерству освіти і науки, Міністерству соціальної політики України, Державній службі статистики України: під час розробки та затвердження форм статистичної звітності за результатами проведення оздоровчо-відпочинкових кампаній передбачити обрахунок та фіксування даних не лише щодо кількості проведених наметових таборів, що діяли як офіційні заклади, але й таких, що проводилися як молодіжні проекти та заходи.

Аргументація: показники статистичних даних за підсумками проведення оздоровчо-відпочинкових кампаній часто є показниками ефективності роботи місцевих органів влади у даному напрямку. Проте, у кожній області (громаді) свої можливості, потенціал, досвід. Є області, в яких значно розвинутий саме третій сектор, і саме через проекти ІГС (як часто залучають кошти міжнародних донорів) проводяться заходи змістовного відпочинку та оздоровлення. Але ці дані статистично не враховуються, що впливає на необ'єктивність оцінки роботи певного регіону чи громади, та впливають, в результаті, як негативний фактор в системі мотивації.

3. Міністерству охорони здоров'я, Міністерству соціальної політики України: внести зміни до Наказу МОЗ від 23.02.2012 284/20597 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок», а відповідно і до критеріїв атестації наметових містечок, що передбачали би можливість та технологію приготування їжі для наметових таборів на відкритому вогнищі.

Аргументація: реальні фінансові, матеріально-технічні та побутові умови проведення наметових таборів в 90% випадків не дозволяють готувати їжу в стаціонарних харчоблоках, польових кухнях або забезпечувати постійне постачання готових страв. Проте, система приготування їжі на відкритому вогні для великої кількості осіб є відпрацьованою, налагодженою та якісною. Власне це і є однією з особливостей та специфік наметових таборів. Отже, замість того, щоб перешкоджати цьому процесу, а значить – заборонити діяльність більшості наметових таборів, доцільним є нормативно удосконалити та урегулювати цей процес.

ДОДАТОК 2

Нормативно-правові акти з питань оздоровлення та відпочинку дітей, діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04.09.2008 № 375-VI.
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III
3. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 № 1841-III.
4. Про Загальнодержавну програму “Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини” на період до 2016 року: Закон України від 05.03.2009 № 1065-VI.
5. Типове положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 422.
6. Перелік платних послуг, які можуть надаватися дитячими закладами оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 424.
7. Порядок ведення Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 425 (із змінами).
8. Порядок проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку і присвоєння їм відповідних категорій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2009 № 426.
9. Порядок направлення дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2009 № 734.
10. Державний соціальний стандарт оздоровлення та відпочинку дітей, затверджений наказом Мінсім'ямолодьспорту від 13.08.2009 № 2881.
11. Норми харчування у навчальних та оздоровчих закладах, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22.11.2004 № 1591 (із змінами).
12. Державні санітарні правила розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.96 № 172, зареєстровані у Міністерстві юстиції України 24.07.96 за № 378/1403.
13. Улаштування, утримання і організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів: Державні санітарні правила і норми; ДСанПіН 5.5.5.23-99.

14. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС від 19.10.2004 № 126, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за № 1410/10009.

15. Порядок організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 01.06.2005 № 242/329.

16. Типові штатні нормативи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, затверджені наказом Мінсім'ямолодьспорту від 16.04.2009 № 1254.

17. Про затвердження нормативно-правових актів щодо проведення державної атестації дитячих закладів оздоровлення та відпочинку: наказ Мінсоцполітики від 01.10.2012 № 609, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 жовтня 2012 р. за № 1750/22062.

18. Порядок надання платних послуг, які можуть надаватися дитячими закладами оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок бюджетних коштів (наказ Мінсім'ямолодьспорту, Мінекономіки, Мінфіну від 18.01.2010 № 29/915, зареєстрований у Мін'юсті 04.02.2010 за № 128/17423).

19. Примірний перелік документації в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджений наказом Мінсім'ямолодьспорту від 19.01.2010 № 40.

20. Критерії присвоєння дитячому закладу оздоровлення та відпочинку відповідної категорії, затверджені наказом Мінсім'ямолодьспорту від 19.05.2010 № 1391, зареєстрованим у Мін'юсті 03.06.2010 № 357/17652.

21. Державні санітарні норми та правила влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.02.2012 № 89, зареєстровані у Міністерстві юстиції України 23.02.2012 за № 284/20597.